

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN OKUL ŞARKILARINA YÖNELİK
GÖRÜŞLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

Ahmet Süleyman BİLGİN

Ekim-2009

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN OKUL ŞARKILARINA YÖNELİK
GÖRÜŞLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan:

Ahmet Süleyman BİLGİN

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. Sadık YÖNDEM

Bolu–2009

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yüksek lisans öğrencisi Ahmet Süleyman BİLGİN'e ait **“İlköğretim Öğrencilerinin Okul Şarkılarına Yönelik Görüşleri”** isimli çalışma jürimiz tarafından Müzik Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

16/10/2009

Akademik Unvan ve Adı Soyadı		İmza
Üye (Tez Danışmanı) : Yrd. Doç. Dr. Sadık YÖNDEM		
Üye	: Doç. Dr. Ahmet Serkan ECE	
Üye	: Yrd. Doç. Dr. Şaduman KAPUSUZOĞLU	

Sosyal Bilimler Enstitüsünün Onayı

Prof. Dr. Gönül ÜLKER
Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

ABSTRACT**OPINIONS OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS
ON SCHOOL SONGS****Ahmet Süleyman BİLGİN****Master Thesis****Department of Musical Education****Supervisor: Assist. Prof. Dr. Sadık YÖNDEM****October 2009, xiv + 65 Pages**

The present study was examined the opinions of elementary school students on school songs by relating them to variables which may have effect on opinions. Students' gender, ages; radio, TV and internet usage frequencies, opinions about topics – lyrics of school songs and the conditions of teacher's benefitting from a material during the song teaching/singing process were determined as variables. A five level likert type student questionnaire was designed to get data from students. The results of this study were indicated that the students had no positive opinions about the topics which employed in school songs. Similarly the results were reached that students had no positive opinions about the lyrical compositions in school songs. In the age and gender variables based analysis concerning the viewpoints, no significant differences was found. The conditions of teacher's benefitting from a material during the teaching/singing processes were examined and it's seen that benefitting from a material may effect students opinions in positive way, nevertheless a great deal of teachers play no instrument and use no material in these processes. The results were indicated that the students listened to the radio rarely, however, they connected to internet and watch television everyday. As a

consequence a relationship was found between the students' negative opinions toward school songs and media usage frequencies.

Key Words: School Songs, Musical Education

ÖZET

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN OKUL ŞARKILARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Ahmet Süleyman BİLGİN

Yüksek Lisans Tezi

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Sadık YÖNDEM

Ekim 2009, xiv + 65 Sayfa

Bu araştırmada ilköğretim öğrencilerinin okul şarkılarına yönelik görüşleri, bu görüşler üzerinde etki sahibi olabilecek değişkenlerle ilişkilendirilerek incelenilmiştir. Değişkenler, öğrencilerin sınıfları – cinsiyetleri; radyo, TV ve internet kullanım sıklıkları, okul şarkılarının konuları – sözleri ile ilgili görüşleri ve öğretmenlerin, okul şarkılarının öğretimi ya da seslendirilmesi süreçlerinde herhangi bir materyalden yararlanma yararlanmama durumları olarak belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak beşli likert tipinde bir öğrenci anketi geliştirilmiştir. Elde edilen verilere göre öğrencilerin okul şarkılarında işlenen konulara yönelik olumlu bir yargı içinde olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde okul şarkılarının sözel yapılarına yönelik olarak ta öğrencilerin olumlu olmadıkları sonucu bulgulanmıştır. Öğrencilerin sınıf ve cinsiyet değişkenleri bazında okul şarkılarına olan bakış açılarında her hangi bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin, şarkı öğrenme/seslendirme süreçlerinde bir çalgının ya da işitsel unsur içeren cihazların eşliği olursa o şarkıya daha fazla ısınabilecekleri ancak öğretmenlerin büyük çoğunluğunun herhangi bir çalgıdan ya da materyalden yararlanmadıkları sonucu

ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin nadiren radyo dinledikleri buna karşın her gün internet kullandıkları ve televizyon izledikleri bulgulanmıştır. Öğrencilerin okul şarkılarına yönelik olumsuz görüşlerinin, müzikal anlamda medya kanallarından yoğun biçimde beslenmeleriyle ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okul Şarkıları, Müzik Eğitimi

Biricik Enerji Kaynağım Aileme

TEŞEKKÜR

Tüm araştırma boyunca bana yol gösteren ve desteğini benden eksik etmeyen tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Sadık YÖNDEM'e sonsuz teşekkür ederim. Gerek ders gerek tez aşamasında her türlü bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan ve bana her zaman manevi destek veren Doç. Dr. O. Ozan BİLEN'e çok teşekkür ederim. Araştırma anketinin hazırlanmasında bana yol gösteren ve her soruma yanıt veren Yrd. Doç. Dr. Zeki ARSAL'a ve Yrd. Doç. Dr. Bayram BIÇAK'a teşekkür ederim. Her anımda yanımda olan, karşılaştığım zorluklarla başa çıkabilmemde bana güç sağlayan aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT	iv
ÖZET	vi
TEŞEKKÜR	ix
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar DİZİNİ	xii
GRAFİKLER DİZİNİ	xiv

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1.1.Problem durumu	8
1.2.Alt Problemler	9
1.3.Amaç	10
1.4.Önem.....	10
1.5.Sayıtlılar	11
1.6.Sınırlılıklar	11

BÖLÜM II

KURAMSAL TEMELLER ve İLGİLİ LİTERATÜR	12
2.1.Çocuklarda Gelişim Özellikleri.....	12
2.2.Çocuklarda Ses Özellikleri.....	13
2.3.Çocuk Şarkıları.....	13
2.4.İlgili Literatür	15

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	20
3.1.Araştırma Modeli.....	20
3.2.Evren ve Örneklem	20
3.3.Verilerin Toplanması	22
3.4.Verilerin Çözümlemesi	23

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM	24
4.1.Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	24
4.2.İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	27
4.3.Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	29
4.4.Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	32
4.5.Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	34
4.6.Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	38

BÖLÜM V

SONUÇLAR ve TARTIŞMA	42
----------------------------	----

BÖLÜM VI

ÖNERİLER	52
KAYNAKÇA	55
EKLER.....	59
ÖZGEÇMİŞ.....	65

TABLOLAR DİZİNİ

BÖLÜM III

Tablo 1. Örneklem Grubunun Sınıf ve Cinsiyete Göre Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımı.....	22
--	----

BÖLÜM IV

Tablo 2. Okul şarkılarının konularının günümüze uygunluğuna yönelik öğrenci görüşleri.....	25
Tablo 3. Okul şarkılarında işlenen konuların öğrencilerin yaşlarına uygunluğuna yönelik öğrenci görüşleri	25
Tablo 4. Okul şarkılarında işlenen konularının, öğrencilerin kendi yaşlarından küçüklere hitap etme durumuna yönelik öğrenci görüşleri.....	26
Tablo 5. Okul şarkılarının sözlerine yönelik öğrenci görüşleri	27
Tablo 6. Okul şarkılarındaki sözlerin, öğrencilerin okul dışında dinledikleri şarkılara benzemesine yönelik öğrenci görüşleri.....	28
Tablo 7. Okul şarkılarının bir çalgı eşliği ile öğretilmesinin/söylenilmesinin öğrencileri olumlu etkileyip etkilemeyeceğine yönelik öğrenci görüşleri.....	35
Tablo 8. Öğretmenlerin okul şarkılarına çalgı ile eşlik etme durumlarına yönelik öğrenci görüşleri	36

Tablo 9. Okul şarkılarının görsel – işitsel cihazlar desteği ile sunulmasının öğrencileri olumlu etkileyip etkilemeyeceğine yönelik öğrenci görüşleri.....	36
Tablo 10. Öğretmenlerin okul şarkılarını görsel – işitsel cihazlar ile sunma durumlarına yönelik öğrenci görüşleri.....	37
Tablo 11. Örneklem grubuna ait radyo dinleme sıklıkları	39
Tablo 12. Örneklem grubuna ait internet kullanma sıklıkları.....	40
Tablo 13. Örneklem grubuna ait televizyon izleme sıklıkları	40

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 1. Konu bazında okul şarkılarının günümüze uygunluğu ile ilgili öğrencilerin yığılımı	29
Grafik 2. Konu bazında okul şarkılarının örneklem grubunun yaşlarına uygunluğu: sınıflara göre yığılım.....	30
Grafik 3. Konu bazında okul şarkılarının örneklem grubunun yaşlarına uygunluğu: cinsiyetlere göre yığılım.....	33

BÖLÜM I

GİRİŞ

İnsanlığın doğayı dönüştürebilmeye başladığı tarih öncesi dönemlerden günümüze, mevcut bilgi türlü biçimlerde aktarılagelmiştir. Zaman içinde toplumsal yapının karmaşıklaşmasıyla insanoğlu zihinsel bir evrim sürecine girmiş ve önceleri ilkel alet yapan, ilkel davranışlarda bulunan insanoğlu daha ileri düzey alet yapabilmeye ve daha karmaşık davranış örüntüleri oluşturmaya başlamıştır. Bu değişim hayatın pek çok alanını olduğu gibi bilginin aktarımı süreçlerini de etkilemiştir. Bilginin aktarımı süreçleri uygarlıkların yaşayış biçimleriyle ilişkili olarak düzensiz bir yapıdan düzenli bir yapıya dönüşerek sargın (informel) ve örgün (formel) anlamda eğitimin temellerini oluşturmuştur. Zamanla bilişsel süreçlerin önem kazanmasıyla, eğitimin alanı daha da genişlemiştir. Eğitimsel süreçlerin incelenerek geliştirilmesi ve bu süreçlerde istenilen sonuçlara ulaşılabilmesi amacıyla eğitim üzerine yazılar yazılmış, düşünceler ortaya konmuş ve pek çok kuram geliştirilmiştir. Doğaldır ki bu kuramlar toplumların ihtiyaçlarına, yaşadıkları coğrafyalara ve yaşadıkları zaman aralıklarına bağlı olarak değişiklikler göstermişlerdir. Russell'ın (1926) ifade ettiği gibi, geçmiş zamanlarda eğitim üzerine yazılmış düşünce yazılarının en iyilerini okurken bile, insan, eğitim kuramlarında olmuş değişikliklerin farkına varabilmektedir.

Günümüzde eğitim, pek çok eğitim bilimci tarafından değişik biçimlerde tanımlanmaktadır. Bu tanımlardan birkaçı şöyledir: Ertürk (1972) eğitimi, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla, kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci olarak tanımlarken; Tezcan'a (1997) göre eğitim, kişinin gelişmesine yardım eden ve onu temel alan, onu yetişkin yaşamına hazırlayan, gerekli bilgi, beceri ve davranışlar elde etmesine yarayan bir süreçtir. Demirel (2000) eğitimi,

bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürlenme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme süreci olarak ele alırken; Sönmez (2007), Demirel ile benzerlik göstererek eğitimi, kültürel değerleri bireye kazandırma süreci olarak tanımlamıştır.

Yapılan tanımlarda ortak nokta, eğitimin bir “süreç” olarak tanımlanmış olmasıdır. Bu süreçlerle bireylerde bazı değişimler yaratılmak istenmekte ancak ne gibi değişimlerin yaratılacağı, toplumların felsefi yaklaşımlarına göre şekillenmektedir. Şişman’ın da (2000) belirtmiş olduğu üzere, çeşitli felsefi akımların varlık, bilgi, değerler, ahlak, insan ve onun eğitimine ilişkin bakış açıları değişebilmektedir. Dolayısıyla eğitimin amaçları, içeriği ve öğretim yöntemleri benimsenen felsefeye göre biçimlenmektedir. Bu noktada geçmişten günümüze eğitim üzerinde etkili olmuş felsefi yaklaşımlara ve bu yaklaşımlar doğrultusunda geliştirilmiş eğitimle ilgili bazı akımlara değinmekte yarar vardır.

İdealist felsefe, insan duyularının algıladığı gerçeğin, gerçeğin kendisi olmayıp onun bir gölgesinden ibaret olduğunu belirtir; duyularımızla bildiğimiz maddi şeyler, kusursuz ideaların kusurlu kopyalarıdır. Bu bakış açısından hareketle, gerçek, zihinsel/düşünsel olarak keşfedilebilir. Böylece idealizm, gerçeğe, gözlem ve deneye dayanan bilimsel yöntemden çok sezgisel/düşünsel yolla ulaşılabileceğini ileri sürmektedir. İdealist felsefeye göre eğitim, insan aklının ve insanın zihinsel süreçlerinin geliştirilmesidir. Buna göre entelektüel eğitim ön plandadır. Eğitim, kavramlar ve değişmez gerçekler üzerine kurulmalıdır. Öğrencinin, olay ve olgulara sistematik bir bütünlük içinde bakabilmesi ve öğrenciye, parça bütün ilişkisini kurabilmesi öğretilmelidir. Bu felsefede akıllı kullanma ve akıl yürütme ön planda olduğundan programın merkezinde akıl yürütmeye dayalı dersler/konular (felsefe, mantık, ahlak, din, edebiyat, tarih) yer almalıdır (Şişman, 2000).

Realist felsefenin esası maddenin gerçeğine ve varlığına inanmaktır. Bu felsefeye göre evrendeki her şey, insanın zihninden bağımsız olarak vardır ve gerçektir. Realizme göre gerçeğin nesnel bir yapısı ve düzenliliği vardır. İnsan, gerçeğin bilgisine akıyla ulaşabilir. Dolayısıyla realist eğitimde de temel amaç, insan aklının geliştirilmesidir. Ancak bu felsefeye göre gerçek bilgi, doğruluğu

gözlem ve deneyle kanıtlanabilen bilgidir. İnsan, gerçek bilgiye, aklını ve duyularını kullanarak ulaşabilir. Realistlere göre toplumsal yapıyı oluşturan tüm kurumlar, belirli işlevlere sahiptir. Dolayısıyla eğitimin ve eğitim kurumunun belirli işlevleri vardır. Eğitimin temel işlevi, insan aklını geliştirmek; insanın yeteneklerini geliştirerek onun mutlu bir yaşam sürdürmesini sağlamaktır. Okul/eğitim, bilgiyi aktarmalı ve öğrenciyi araştırmaya teşvik etmelidir (Şişman, 2000).

Natüralist felsefe, realist felsefeyle yakından ilişkili bir felsefedir. Realistlerin birçoğu natüralist bir anlayışa sahip olmalarına karşın natüralizm ayrı bir felsefi akım olarak gelişmiştir. Bu felsefeye göre gerçek doğadır; insan da doğal bir varlıktır. Dolayısıyla doğa ve insan arasındaki ilişkiler üzerinde duran bu akım, daha iyi bir yaşam için insanın doğayla iyi ilişkiler kurması gerektiğini ileri sürmektedir (Şişman, 2000). İdealistler ve realistler tarih, felsefe gibi alanlara, fen bilimlerine ve sanatlara insan zihnini geliştirdiği için çok fazla önem verirler. Oysa natüralist akımın öncülerinden Fransız düşünürü Rousseau, sanat ve bilime önem verilmesini, bunlar doğadan uzak biçimde sözel formlara hapsedilip bozulduğu için kabul etmez. Ona göre insan bunlarla, ilk saf ve doğal değerlerinden uzaklaşarak yanlış uygarlaşır ve bu alanda çalışan insanlar bu bilgilerin içsel değerinden dolayı değil de çıkar, güç, saygınlık kazanmak için yanlış bir şekilde kullanırlar. Yine idealistlerin ve realistlerin tersine natüralizm, zihinsel gelişimin ön planda tutulmadığı bir çocukluk dönemini savunur. Natüralistlere göre gerçek eğitim, zihinsel gelişimin ön planda tutulmadığı bir çocukluk dönemine önem verir; insanın ihtiyaçları ve hazır oluşu temel alınır. Bu nedenle iyi bir müfredat programı, çocuğun ilgi, ihtiyaç ve doğasına göre hazırlanır. Disiplinlerin otorite haline gelmesinden ziyade, öğrenmenin temeline aktiviteler, tasarımlar, yaratıcılık ve problem çözmeye koyulmalıdır (Guttek, 2001).

Pragmatik felsefe, yaşama ve insana karşı iyimser, pratik ve faydacı açıdan yaklaşır; insana ve insanın sahip olduğu güçlere önem verir. Bu felsefeye göre gerçeğin özü değişmez; değişmez hiçbir gerçeklikten söz edilemez. İnsan doğası da dahil olmak üzere her şey değişmektedir. Pek çok pragmatist, insanı biyolojik ve sosyal bir varlık olarak görür; insanın ruhsal bir varlık oluşunu kabul etmez. Pragmatistler, özellikle insanın çevresiyle ilişkilerine önem verirler. Pragmatizme

göre değerler ve ahlaki ilkeler görecelidir; zaman, toplum ve kültürlere göre değişebilir. Bu felsefe eğitimi, değişen çevre ve koşullara bağlı olarak insanı sürekli yeniden yetiştirme işi olarak görür. Okul ve okul dışı yaşam birbirinden ayrı şeyler değildir. Eğitim yaşama bir hazırlık değil, yaşamın kendisidir. Eğitimde değişmez bir içerik söz konusu değildir; eğitim, sürekli değişen çevre ve koşullara insanın uyumunu sağlamalıdır (Şişman, 2000).

Diğer felsefelerde olduğu gibi varoluşçu felsefenin de tam bir tanımını yapmak zordur. Hatta varoluşçuluğu bir felsefeden çok yaşam, insan ve insanın sorunlarına ilişkin bir bakış açısı olarak nitelendirmek de olasıdır (Şişman, 2000). Gutek (2001), özellikle de sistematik ve soyut zihinsel sistemler kurma çabasındaki geleneksel felsefeyle arasında şiddetli bir çatışma bulunan varoluşçuluğun, bütünsel bir düşünce sistemi olmaktan çok felsefi bir bakış açısı veya felsefi bir eğilim olduğunu, yapısından dolayı biçimsel-felsefi bir düşünce olmadığını ileri sürmüştür. Varoluşçuların benzer sorulardan hareket etmekle birlikte bu sorulara her birinin farklı yanıtlar verdiklerini; fakat varoluşçuluğu simgeleyen temel düşüncelerin toplumun ya da insan toplulukları karşısında bireyin biricikliği ve özgürlüğünü ön plana alma, tüm insanların var olma ve kendilerini tanımlama sorumluluğunu taşıma olduğunu belirtmiştir. Varoluşçular, her insanın farklılığına işaret ederek eğitimde standartlaştırma veya homojenleştirmeye karşı çıkmaktadırlar. Onlara göre eğitim/okul, bireyin bireyselleşmesini sağlamalı, belirli bir telkinde bulunmamalı, insanlar arası farklılığı dikkate almalı ve onları birbirine benzetmeye çalışmamalıdır (Şişman, 2000).

Buraya kadar sözü edilen felsefi akımlar ışığında eğitimle ilgili bazı akımlar da gelişmiştir. Ancak bu akımlar, toplumların (özellikle batılı toplumları) kültürel yapıları ve tarihsel koşulları içinde ortaya çıkmış; bu toplumlarda yaşanan çeşitli kültürel, toplumsal sorunlar ve arayışlar doğrultusunda gelişmiştir. Bu akımların belli başlılarına kısaca değinilecek olunursa:

Daimicilik, idealist ve realist felsefeye dayanan bir akımdır. Daimici eğitim akımının ilkeleri genel olarak şunlardır: Değişmeyen evrensel ve entelektüel bir

eğitim temel olmalıdır. Eğitimin hedefleri, dünyanın değişmeyen, kalıcı gerçeğine uydurulmalıdır. Eğitim, hayatın kendisi (kopyası) değil, hayata hazırlıktır. Okulun amacı insan zihnini geliştirmek, işlevi ise kültürü etkili bir şekilde yeni kuşaklara aktarmaktır. Çocuklara belli zamanlarda önemli olan bilgiler yerine her zaman her yerde ve her yaş için geçerli bilgi ve değerler kazandırılmalıdır. Öğrencilere klasik eserler okutulmalıdır (Arslan, 2001).

İlericilik Eğitim Birliği resmî olarak 1919 yılında kurulmasıyla, ilericilik (ilerlemecilik) doktrininin kökleri 18. yüzyıl aydınlanma dönemine uzanır. Amerikan eğitiminde ortaya çıkan bu kuram çocuğun; ezberci, baskıcı, mekanik ve ders kitabı otoritesine dayalı geleneksel eğitim yöntemlerinden kurtarılıp özgürleştirilmesine önem verir. İlerlemeci eğitimin karakteristikleri şunlardır: Konudan, bilgiden çok öğrenen çocuğu merkeze almak; sözel ve yarışsal yetilerle bilgileri kazandırmaktan ziyade doğrudan deneyimler ve faaliyetlere önem vermek; bireyselleştirilmiş, yarışsal bir ders öğretiminden çok grupla öğrenme faaliyetlerini merkeze alıp cesaretlendirmek. İlericilik, toplumsal yönlendirmelerde ve eğitimde sosyal reformlar ve toplumsal katılımı tanımladığı demokratik süreçlerin kullanımını teşvik eder. Kültürel ya da ahlaksal rölativizmi benimseyen bu kuram, miras olarak aktarılan gelenekleri, tutum ve değerleri eleştirel yorumlar yaparak reddeder (Gutek, 2001).

Esasicilik akımı da felsefi temellerini idealist ve realist felsefelerden alır. Bu doktrin, 1938 yılında Amerika’da kurulan Ulusal Eğitim Birliği’ne bağlı bir grup eğitimci tarafından ortaya atılmıştır. Temel eğitime ve entelektüel disiplinlerden oluşan müfredata geri dönmek isteyen bu doktrinin özelliklerini genel olarak şu şekilde özetleyebiliriz: Geçmişte yararlı olan bilimlerin, sanatların ve temel yeteneklerin öğretimi geleceğe yansıtılır. Okulun en belirgin işlevi, belirli genel düşünsel disiplinleri ve yaygın yetenekleri gençlere aktarmaktır; okul bu yetenek ve konuları aktararak kültürel mirasın sürekliliğini sağlar; Okul, kültürün aktarımını sağlayan bir rol üstlenir (Gutek, 2001). İlericilik kuramındaki bazı unsurlar ve bu kuramın uygulamasından doğan bazı problemler, esasicilik kuramının dogmasına neden olmuştur. Bu kuramı savunanlar, “*Bütün eğitilmiş insanların bilmesi gereken belirli esaslar vardır.*” görüşleriyle daimicilerin yanındadırlar. Yine öğretim

sürecinin merkezine belli bir içeriği yerleştirmek bakımından da onlarla aynı görüştedirler. Buna karşılık bu içeriğin daimicilerin önerdiği gibi batı uygarlığının büyük kitaplarıyla sınırlanmasını kabul etmemek bakımından onlardan ayrılmaktadırlar (Arslan, 2001).

İlerlemeciliğin devamı olan ve pragmatik felsefeye dayanan yeniden yapılandırmacılık akımı eğitimin, davranış bilimlerinin bulgularına dayalı olarak; toplumu, değişimlere göre yeniden inşa edilebileceğini savunur. John Dewey'e göre eğitimin en önemli görevi, yüzyılımızın kültürel krizini aşmak için toplumun yeniden kurulmasını sağlamaktır. Bu yeni düzenleme sırasında uygarlığın bütün temel değerleri yeniden gözden geçirilmelidir. Yeni bir toplum düzeni yaratmak için okul önderlik etmelidir. Bu görüşe göre demokratik toplum düzeni ve eğitim yoluyla sağlanan değişiklikler, daha uzun süreli olacağı için, toplumun politika yoluyla değil, eğitim yoluyla değiştirilmesi esastır. Böylece eğitimin temel amacı, sürekli olarak, toplumu yeniden düzenlemek ve toplumda gerçek demokrasiyi yerleştirmektir. Eğitim, sosyal reform aracı olarak görülür ve toplumsal değişimde temel sorumluluğun okullarda olduğu savunulur (Arslan, 2001).

Buraya kadar eğitimle ilgili bazı felsefelerden kısaca bahsedilmiştir. Bunlar ışığında Türkiye eğitim sistemi, felsefi temelleri yönünden nasıl bir özellik göstermektedir ve bahsi geçen felsefelerden hangilerinin izlerini taşımaktadır; Türk eğitim sisteminin kendine özgü bir eğitim felsefesi var mıdır? gibi sorular akla gelebilir. Bu noktada Şişman'ın (2000) yorumu, “Şunu belirtmek gerekir ki Türkiye eğitim sisteminde ortaklaşa geniş bir kabul gören belirli bir eğitim felsefesinin olmadığı söylenebilir” şeklinde olmuştur. Günümüz eğitim sisteminin temelleri cumhuriyetten sonra atılmıştır. Cumhuriyet Dönemi hem Türk eğitim tarihi açısından, hem de Türk eğitim anlayışı yönünden kendine özgü niteliklere sahip bir dönem olmuştur. Bu dönem, sistemin tüm kurumlarını ve dolayısıyla eğitim anlayışını, temeline aldığı ideolojik ve bilimsel anlayışlar doğrultusunda düzenlemesi nedeniyle kendi içinde önemli tutarlılık örnekleri sunmuştur. Anlayış olarak her ne kadar tutarlı olsa da, eğitim politikalarında eğitim felsefesi yönünden yeteri kadar tahlili yapılamayan planlamalar, modernleşme ve pozitivism alanında, günümüzde

bile geçerliliğini koruyan sorunlara yol açmıştır (Gülbahar, 2006). Cumhuriyetten sonra eğitimde demokrasi, laiklik, millilik, bilimsellik, sosyal adalet, fırsat ve imkân eşitliği vb ilkeler geliştirilmiştir. Daha çok da sentezci bir çizgi izlenerek eğitimin milli olmasına önem verilmiştir. İlerlemeci eğitim akımının olmuş olsa da henüz amaçlanan sentez bir türlü gerçekleşmemiş, konu ve öğretmen merkezli geleneksel eğitimin etkileri baskın bir biçimde varlığını sürdürmüştür. Eğitimle ilgili tartışmalar daha çok ideolojik nitelikli tartışmalar biçiminde süregelmiştir (Şişman, 2000).

Felsefi ve ideolojik etkiler, eğitimde; daha genele inildiğinde, müzik eğitiminde, kendini farklı biçimlerde göstermiştir. Pozitivist politikaların uygulayıcıları insanlar üzerinde güçlü etkiler yaratan müziği önemsemişlerdir. Özellikle marşlar ve okul müzikleri ideolojilere hizmet edecek şekilde kullanılmıştır. Müziğin toplumların kimliklerinde belirleyici bir öge olması batılı bir toplumun batılı bir müziğe sahip olması gerekliliğini düşündürmüş ve müziğin temelinde ve örgüsünde müdahaleler yoluyla değişimler yapılmaya çalışılmıştır (Gülbahar, 2006). Bu değişimlere örnek olarak müzik eğitiminde kullanılmak üzere oluşturan “aktarma” ve “öykünme” çocuk şarkıları gösterilebilir¹.

Cumhuriyet döneminde müzik eğitimi ile ilgili yenilikler, düzenlemeler, bunlarla ilgili çalışmalar yapılmıştır. Müzik eğitiminin gerekliliği konusunda, Milli Eğitim Bakanlığı ve program çalışmaları yapan eğitimciler, eğitimin bütünlüğü ilkesinden hareket ederek müzik eğitime gereken önemi vermişlerdir. Ancak, örgün genel müzik eğitimi düzenlemek için 1924 – 1936 – 1948 – 1968 yıllarında hazırlanan programların, programcılık anlayışı bakımından ulaşılması zor hedef ve davranışlara sahip olduğu görülmüştür. Uyulması gereken ilkelerin her öğretmen tarafından aynı biçimde algılanabilir bulunmaması, uygulama bakımından okullardaki öğretim ortamının, araç – gereç çalgı donatımı konusunda yeterli bulunmaması, anlayış bakımından müzik eğitiminin daha çok diğer derslerin öğretiminde araç olarak kullanılması biçiminde, algılanması nedeniyle, programların istenilen doğrultuda uygulanabildiğini söylemek zordur (Küçüköncü, 2003). Ayrıca,

¹ Ülkemizde müzik eğitimi alanında kullanılan çocuk şarkıları dağarcığına yönelik gruplama ve bu gruplamaya ilişkin bilgiler, tezin Kuramsal Temeller ve İlgili Literatür kısmında sunulmuştur.

günümüzde müzik derslerinin, ilköğretimlerde ve ortaöğretimlerde haftada sadece 1'er ders saati ile sınırlı tutulması (hatta ortaöğretimlerde müzik dersinin seçmeli olması) oldukça düşündürücüdür. Zira ülkenin temel aldığı felsefeyi ve ideolojiyi öğrencilerde oluşturmada, bu sürenin ne derece yeterli olabileceği sorusu akıllara gelmektedir.

1.1. Problem Durumu

Gelişen teknolojinin insan yaşamına daha fazla girmesi toplumların yaşayış biçimlerini etkilemektedir. Uygulandığı alanlara yeni boyutlar getiren teknoloji, insanların beklentilerini ve beğenilerini şüphesiz ki değiştirmektedir. Vaktiyle saklambaç, körebe vb oyunlar oynayan çocuk profili günümüzde bilgisayar oyunları oynayan, internet kullanan ve pek çok büyüğün kullanmakta zorluk çektiği teknolojik aletleri rahatlıkla kullanabilen çocuk profiline dönüşmüştür.

Kitle iletişim araçları ile toplumları her gün daha fazla etkisi altına alan popüler kültür özellikle çocukları daha fazla etkilemektedir. Dolayısıyla eğitim öğretim süreçlerinde kullanılan materyaller, içinde bulunduğumuz çağ ile uyumlu olmak durumundadır. Zira nitelik olarak yetersiz ancak albenisi yüksek popüler kültür metaları öğrencilerin ilgisini çekebilmekte; öğrenciler için elzem, içerik olarak daha nitelikli ancak albenisi daha düşük olan eğitim materyalleri ise gölgede kalabilmektedir.

Müzik dersinde, öğrencilerin çeşitli medyalardan yararlanılarak farklı müzik türlerini dinlemeye/izlemeye istekli oldukları ancak okul şarkılarını öğrenmeye aynı derecede istekli olmadıkları gözlenmiştir. Böylelikle belli değişkenler bazında ilköğretim öğrencilerinin okul şarkılarına yönelik görüşlerinin incelenmesi gereği doğmuştur. Bu doğrultuda araştırmanın problem cümlesi şu şekilde oluşturulmuştur: İlköğretim okullarında okuyan öğrencilerin okul şarkılarına yönelik görüşleri ne yöndedir?

1.2. Alt Problemler

İlköğretim öğrencilerinin okul şarkılarına yönelik görüşlerini bazı değişkenler bazında incelemek amaçlanmaktadır. Bu değişkenler öğrencilerin yaşları ve cinsiyetleri; okul şarkılarının sözlerinin öğrencilerin beklentilerine cevap verme/vermeme durumları ve öğretmenlerin okul şarkılarının öğretimi ya da seslendirilmesi süreçlerinde herhangi bir materyalden yararlanma/yararlanmama durumları olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın problemini çözmeye yönelik olarak yanıt aranacak alt problemler şunlardır:

1. Okul şarkılarının konularına yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?
2. Okul şarkılarında kullanılan sözlere yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?
3. Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre verdikleri yanıtlardaki yığılma noktaları nelerdir?
4. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre verdikleri yanıtlardaki yığılma noktaları nelerdir?
5. Öğretmenlerin, çeşitli materyallerden yararlanma durumlarına yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?
 - 5.1. Öğretmenlerin, okul şarkılarının öğretimi ve şarkıların yeniden seslendirilmesi süreçlerinde çalgı kullanmalarına yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?
 - 5.2. Öğretmenlerin, okul şarkılarının öğretimi ve şarkıların yeniden seslendirilmesi süreçlerinde çeşitli medyalarından (kaset, CD çalar, video, bilgisayar v.b.) faydalanmalarına yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?
6. Öğrenciler, işitsel unsurlar içeren medya kanallarından ne sıklıkla faydalanmaktadır?
 - 6.1. Öğrencilerin radyo dinleme sıklıkları nedir?
 - 6.2. Öğrencilerin internet kullanma sıklıkları nedir?
 - 6.3. Öğrencilerin televizyon izleme sıklıkları nedir?

1.3. Amaç

Bu araştırmada, ilköğretim öğrencilerinin okul şarkılarına yönelik görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda öğrenciler, öğretmenler ve okul şarkıları ile ilgili bazı değişkenler üzerinde durulacak ve bu değişkenlerin, öğrencilerin görüşleri üzerinde bir etki yaratıp yaratmadığı ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

İlköğretim programları incelendiğinde bu programlarda okutulan derslerin ve bu dersler için hazırlanan müfredatların, öğrencileri çok yönlü geliştirmeyi amaçladığı rahatlıkla görülebilmektedir. Bazı dersler öğrencilerin bedensel gelişimine yardımcı olması için programda yer alırken diğerk bazı dersler öğrencilere teknik bilgi, genel kültür, estetik algı ve belli ahlaki değeryargıları kazandırabilmek üzere programa dâhil edilmiştir.

Öğrencilerin belli değeryargıları kazanmalarında ve öğrencilerin estetik algılarının geliştirilmesinde şüphesiz ki müzik dersinin rolü çok büyüktür. Müzik dersinde öğrenciye kazandırılması amaçlanan pek çok özellik öğrencilere okul şarkıları aracılığı ile aktarılır. Dolayısıyla müzik dersinin içerik olarak ana maddesi okul şarkılarıdır.

Bu araştırma ile öğrencilerin okul şarkılarına olan bakış açılarının ortaya çıkarılması, müzik dersinde hedeflere ulaşmak üzere işe koşulan içeriğin etkililiğine yönelik bilgi sağlaması bakımından oldukça önemlidir.

1.5. Sayıtlar

Bu çalışmada, araştırmaya katılan öğrencilerin, anket sorularına içten ve doğru yanıt verdikleri varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Çalışmanın sınırlılıkları şunlardır:

1. Araştırma 2008–2009 eğitim–ğretim yılı ile sınırlıdır.
2. Araştırma İstanbul ili Gaziosmanpaşa ilçesinde, seçilen 4 ilköğretim okulu ve bu okullarda okuyan ilköğretim 5. ve ilköğretim 8. Sınıf ğrencileri ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR

2.1. Çocuklarda Gelişim özellikleri

İlköğretim çağına gelmiş çocuklarda, akranları arasında en iyisi olmak için çalışma duygusu gelişir. Çocukların doyurulmaz merakları ve enerjileri, okuldaki akranlarını ve sosyal çevrelerini tanıma ve bu ilişkilerde başarılı olma amacıyla kullanılır. Bedensel gelişim bir önceki döneme göre yavaşlar, sosyal ve cinsel roller daha belirgin bir şekilde algılanmaya başlanılır. Bu dönemde çocuk ya çalışkan olma duygusunu kazanacak ya da yaptığı şeyler yeterince ödüllendirilmediği veya engellendiği için bu duyguyu kazanamayacaktır. Başarısız olduğu her deneyimden sonra yetersizlik, aşağılık duyguları geliştirecektir. Çocuk çalışkanlık duygusunu yaparak, yaşayarak, ödüllendirilerek, onaylanarak geliştirir. Erikson kişinin ileriki hayatındaki çalışkanlığı ve çalışmaya karşı geliştirdiği tutumların bu dönemde oluştuğunu ve beslendiğini söyler (Arı, Üre ve Yılmaz, 1998).

Ergenlik dönemi, çocukluk ve yetişkinlik dönemi arasındaki, belirgin ve bilinçli bir evreyi ifade eder. İlkokul yıllarının sonlarında ergenler, cinsel olgunlaşma ilgili fizyolojik değişimler ve önündeki yetişkin rollerindeki belirsizlik ile uğraşmak durumunda kalırlar. Ergenler, günlük hayattaki ideal örneklerle, daha önceki dönemlerde sahip olduğu beceriler ve roller arasında nasıl bir bağlantı kuracağı sorusunu sıklıkla düşünür. Erikson, ergenlik dönemini insan hayatının en önemli dönemi olarak görmüş ve kuramında bu döneme oldukça büyük bir yer vermiştir. Ona göre ergenlik dönemi kişinin kendisine “Ben kimim?” sorusunu sorduğu ve cevap aradığı bir dönemdir. Bu soru, kısmen onun fiziksel ve bilişsel gelişiminden,

kısmen de etrafındaki kişilerin ona artık çocuk gibi davranmamalarından ileri gelir. Bedenindeki değişimleri fark eden ergen, “bana ne oluyor?”, “ben kimim, kim oluyorum?” sorularını sormaya başlar. Ben kimim sorusuna cevap vermeye çalışırken birey kendini çeşitli roller içinde deneyerek karar vermeye çalışacaktır. Bu da özdeşleşme ve taklit mekanizmalarına yol açar. Özdeşleşmede kişi bir grup veya rol ile özdeşleşir (çete üyeliği gibi); taklit mekanizması ise, kişinin ailesi, çevresi veya okulundan veya kitle iletişim araçlarının sunduğu kişilerin taklit edilmesi anlamına gelir. Kişi bu dönemde başkalarını taklit ederek kendini bulmaya çalışacaktır. Bu dönemi başarıyla atlatan kişiler kimlik duygusunu edinirken, başarıyla atlatamayanlar rol karmaşasına düşmektedirler (Bacanlı, 2003).

2.2. Çocuklarda Ses özellikleri

Çocuk sesleri erkek ve kız sesleri olarak ayrı ayrı düşünülmez. Çünkü ergenlik çağından önce erkek ve kız bütün çocukların sesleri, ince kadın sesini andırır özellikler taşırlar (Sun ve Seyrek, 1993).

Çocukluk çağı, 0 – 13 yaş arasını kapsar. 0 – 6 yaş 1. dönem, 6 – 9 yaş 2. dönem ve 9 – 13 yaş 3. dönem olarak üç farklı dönemde inceleyebiliriz. 1. Dönemde çocuk seslerinde üçlü, dördü ya da beşli aralık elde edilebilir. 2. Dönemde ses aralığı biraz genişleyerek beşli ve altılı aralığa ulaşır. 3. Dönemde ses aralığı bir oktava ulaşabildiği gibi bir oktavı geçen sesler de olabilir. Mutasyon dönemi denilen ses değişimi dönemi özellikle erkeklerde 3.dönemse başlar (Yönetken, 1952).

2.3. Çocuk Şarkıları

Sözleri ve ezgisiyle çocuklar için yaratılmış olan şarkılara “Çocuk Şarkıları” denir. Çocuk şarkıları dağarcığı, ya çocukların söyledikleri anonim çocuk

şarkılarından, ya çeşitli toplumların halk müziklerinden ya da çocuklar için söz ve müzik yazan yerli ve yabancı yaratıcıların çocuk şarkılarından oluşur.

Ülkemizde eğitim müziği alanında kullanılan çocuk şarkıları dört kümede düşünülebilir:

- a) Aktarma Şarkılar
- b) Öykünme Şarkılar
- c) Anonim Şarkılar (tekerleme, saymaca, ninni, halk türküleri)
- d) Türk Okul Şarkıları

Aktarma şarkılar, ezgisi yabancı, sözleri Türkçe olan şarkılardır. Aktarma şarkıların ezgileri genellikle bazı Avrupalı toplumların halk müziği ve okul müziği arasından alınmaktadır.

Öykünme şarkılar, Türk Okul Müziği bestecilerinin yarattığı, kaynağını başka toplumların müziklerinden alan okul şarkılarıdır. Bunlar, batı müziğinin majör ve minör dizileri ve ölçüleri içinde, batılı toplumların estetik anlayışına ve beğenisine özenilerek Türk besteciler tarafından yapılmış ancak yapısı ve özü ile Türk halkına yabancı olan şarkılardır.

Anonim şarkılar denildiğinde tekerlemeler ve saymacalar, ninniler ve halk türküleri gibi kültürümüzde yer alan öğeler hakkında bilgi vermek gerekmektedir. Tekleme ve saymacalar çocuk folkloru ürünleridir. Bunlar, çocuk yaşamının (özellikle oyun yaşamının) gereksinmelerine göre çocuklar tarafından yaratılırlar. Ninniler de folklor ürünleridir. Ninniler genellikle anneler tarafından yaratılır; anne, nine, abla ve teyze gibi kadınlar tarafından çocuğu uyutmak için söylenirler. Halk türküleri deyimi ile ne anlatılmak istendiği bellidir. Halkımızın yüzyıllar boyunca yarattığı, beğenisinin ve zamanın süzgecinden geçirerek yaşattığı, dizileri – ölçüleri – yapısı – özü – sözü – duyarlığı ile kendisinin olan türkülerdir.

Türk okul şarkıları, Türk bestecilerinin yarattığı, kaynağını halk müziğimizden alan okul şarkılarıdır. Bunlar, Türk müziği dizileri ve ölçüleri içinde

yapılmış, halkımızın beğenisine uygun, onu geliştirici, yapısını ve özünü halk müziğimizden alan özgün yaratmalardır (Sun ve Seyrek, 1993).

2.4. İlgili literatür

Bu bölümde çalışma ile ilgili yapılan literatür taraması sonucunda ulaşılan ve içeriği ile araştırmaya yakınlık gösterebilecek olan çeşitli araştırmalara yer verilmiştir. Ulaşılabilen çalışmaların bazıları okul şarkılarına ve müzik derslerine ilişkin belli tutumları ölçmeye çalışmıştır. Bu çalışmalar, yapılan araştırmayla en büyük benzerliği gösteren çalışmalardır. Bunların dışında okul şarkılarının kendi içyapılarını (ses aralığı, prozodi, ritmik özellikler, konu vb) inceleyen, okul şarkılarını çeşitli özellikler bazında tasnif eden, varsa okul şarkılarındaki bir takım sıkıntıları ortaya koyan ve Türk okul şarkılarını başka kültürlerin okul şarkıları ile karşılaştıran araştırmalara ulaşılabilmektedir. Aşağıdaki çalışmalar, araştırmaya gösterdikleri yakınlık derecelerine göre sıralanarak tanıtılmıştır.

Araştırma ile en büyük benzerliği gösteren çalışma Dennis Siebenaler tarafından 2008 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin Texas eyaletinde yapılan "Children's Attitudes Toward Singing and Song Recordings Related to Gender, Ethnicity, and Age/Çocukların Cinsiyet, Irk ve Yaş Bazında Şarkı Söylemeye ve Şarkı Kayıtlarına Yönelik Tutumları" başlıklı çalışmadır.

Siebenaler bu araştırmasını Texas'ta iki farklı devlet okuluna devam etmekte olan üçüncü, dördüncü ve beşinci sınıf öğrencileri üzerinde yürütmüştür. Araştırmacı, öğrencilerin şarkı söylemeye ve koroya yönelik tutumlarını incelemiş; sonrasında öğrencilere iki temel müzik kitabından dokuz şarkı dinletmiş ve öğrencilerin beğenilerini ölçmeye çalışmıştır. Şarkı söylemeye yönelik tutumları incelediğinde kızlar ve erkekler arasında küçük bir farklılaşma görmüş; İspanyol katılımcıların – özellikle İspanyol erkek katılımcıların – şarkı söylemeye yönelik olumlu tutumlarının düşük düzeyde olduğunu bulgulamıştır. Siebenaler okul

şarkılarına yönelik tutumların incelenmesi sonucunda, özellikle beşinci sınıf öğrencilerinin okul şarkılarına yönelik olumlu tutumlarında bir düşüş olduğunu bulgulamıştır.

Dan Isbell tarafından 2007 yılında yayınlanan “Popular Music and the Public School Music Curriculum/Popüler Müzik ve Devlet Okulları Müzik Müfredatı” isimli çalışma, araştırmaya büyük benzerlik gösteren ikinci çalışmadır.

Bu çalışma, bir nevi araştırmalar dizini niteliğindedir. Isbell’in çalışmasına dahil ettiği araştırmalar Tanglewood’ta² 1967 yılında düzenlenen Ulusal Müzik Eğitmcileri Kongresi’nden, 2005’e kadar dünyanın dört bir yanında yayımlanmış okul şarkıları ve okul şarkılarına ek ya da alternatif olarak müfredatlara dahil edilebilecek müzik türleri ile ilgili araştırmaları içermektedir. Tarama sonucu elde ettiği araştırmaları inceleyen Isbell, öğrencilerin müzikal beğenilerini incelemenin, çalışma alanı dışında kaldığını belirtse de incelediği çalışmalardan hareketle, öğrencilerin okul şarkılarına yönelik bakış açılarıyla ilgili birçok veriyi ortaya koymuştur. Pek çok çalışmanın tanıtıldığı bu araştırmada, yapılmış araştırmaların çoğunun öğrencilerin okul şarkıları/okul müziği ile ilgili olumlu tutumlarının gittikçe azaldığını bulgulamış olması dikkat çeken bir noktadır.

Araştırma ile yakınlık gösteren bir diğer çalışma ülkemizde Zeki Nacakçı tarafından, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2006 yılında yapılan Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu’nda sunulan “İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları” başlıklı bildiridir.

Nacakçı, bu çalışmasında çeşitli değişkenler bazında öğrencilerin müzik derslerine olan tutumlarını incelemiş, ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine karşı genel olarak olumlu bir tutum sergilediklerini bulgulamıştır. Araştırmada olumlu tutumların daha çok derse verilen önem/sevgi, ders içi etkinlikler ve çalgı çalma isteği gibi boyutlarda toplandığı görülmüş ancak öğrencilerin, müzik dersine özel

² Massachusetts, Amerika Birleşik Devletleri

zaman ayırmak istemedikleri; konuları itibari ile diğer derslere daha çok zaman ayırmak istedikleri sonucuna ulaşmıştır.

Araştırma ile en fazla yakınlık gösteren çalışmalar Siebenaler, Isbell ve Nacakcı'nın tanıtılan çalışmalarıdır. İleride tanıtılacak olan diğer çalışmalar genel itibari ile okul şarkılarını çeşitli açılardan incelemiş, belli özellikleri bakımından tasnif etmiş ve okul şarkıları ile ilgili çeşitli sonuçlara ulaşmışlardır.

Araştırmaya katkıda bulunabileceği düşünülen bir başka çalışma 1999 yılında Simon Fraser Üniversitesi'nde (Kanada), Ulrika Hedwig Ruebsaat tarafından yayınlanan “What The Songs Say: An Examination Of The Role Of Song In The BC³ Music Curricula And Their Required Song Books, 1919–1995”⁴ başlıklı yüksek lisans tezidir.

Bu çalışmada Kanada'da 1919 ve 1995 yılları arasında uygulamaya koyulmuş müzik müfredatları ve bu müfredatların geçirmiş oldukları değişiklikler incelenmiştir. Ruebsaat çalışmasında, 1919 yılı müzik müfredatının şarkı söyleme merkezli olduğunu, bunun yanında müzikal okuma yazmanın bu müfredatın temelini oluşturduğunu göstermiş ve bu süreçte ünlü klasik müzik bestecilerinin tanınan eserlerinden yararlanıldığını belirtmiştir. Ancak araştırmacı, zaman içerisinde teknolojik gelişmelere bağlı olarak müzikal beğenin değişmeye başladığını, buna paralel olarak müfredatta bir takım değişiklikler yapıldığını, eski kitaplardaki şarkıların değiştiğini ve (özellikle 1971 müfredatı ile) popüler müziğin programa yavaş yavaş girdiğini göstermiştir.

Diğer bir araştırma Turan Sağer tarafından 2002 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yapılan, “Cumhuriyetten Günümüze Okul Şarkıları Üzerine Bir İnceleme” isimli doktora çalışmasıdır.

³ BC: British Columbia/İngiliz Kolumbiyası (İK)

⁴ Tez başlığının Türkçesi: “Şarkıların Söyledikleri: 1919–1995 Arası İK Müzik Müfredatları ve Bu müfredatların Önerdikleri Kitaplarda Şarkıların Rolü”

Bu çalışmasında Sağır, cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar geçen süre içerisinde yazılmış, bir kısmı okullar için hazırlanmış ders kitabı bir kısmı yardımcı kitap niteliğinde olan doksan bir kitap incelemiştir. Kitaplarda var olan toplam dört bin dört yüz doksan üç okul şarkısını (birkaç kitapta aynı olan şarkıların toplam sayıdan çıkarılmasıyla toplam iki bin beş yüz elli bir şarkı) çeşitli değişkenler bazında tasnif etmiştir. Bu değişkenler okul şarkılarının bestecileri, söz yazarları, okul şarkılarının konuları, yazıldıkları tonlar/makamlar ve ölçüleridir.

Bir diğer çalışma, Alp Özeren tarafından 2001 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırlanan “İlköğretimde Konu Başlıklarına Göre Bir Okul Şarkıları Kitabı Denemesi” isimli yüksek lisans tezidir.

Özeren bu çalışmasında ilköğretim birinci kademedede okutulan müzik dersi kitaplarını ve yardımcı kitapları çeşitli açılardan incelemiş ve tasnif etmiştir. Bundan hareketle müzik eğitime katkı sağlamak amacıyla birbirinden farklı konular içeren on beş özgün beste hazırlamıştır.

Bir başka çalışma Güler Nebi tarafından 2005 yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırlanan “Makedonya ve Türkiye İlköğretim Okulları 6,7 ve 8. Sınıflarda Okutulan Müzik Ders Kitaplarındaki Eğitim Müziği Eserlerinin Karşılaştırmalı İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezidir.

Bu çalışmasında Nebi, 2003 – 2004 eğitim-öğretim yılında Türkiye ve Makedonya’da okutulan ders kitaplarını karşılaştırmış ve bu kitaplarda bulunan eğitim şarkılarının benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya çıkarmıştır. Eserlerin türleri, eserlerdeki ses genişlikleri, eserlerde kullanılan aralık tipleri – kullanım sıklıkları, nota değerleri, ölçü sayıları, eserlerin formları konularında benzerliklere rastlamışken; eser sayıları, tonal ve modal eser dengesi, çok seslilik ve çalgı eşliği sayıları, nüans işaretleri ve hız terimleri kullanım sıklığı, anonim eser kullanma gibi noktalarda farklılıklar bulgulamıştır.

Karşılaştırma üzerine inşa edilmiş bir diğer çalışma Feyzan Göher tarafından 2006 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde hazırlanan “Türk ve Batı Çocuk Şarkılarının Karşılaştırmalı Analizi” isimli doktora tezidir.

Göher çalışmasında, Nebi'nin çalışmasından farklı olarak okullarda okutulmakta olan kitaplara yoğunlaşmayıp, örnekleme yoluyla belirlediği bin adet Türk ve bin adet batı çocuk şarkısı olmak üzere toplam iki bin çocuk şarkısını incelemiştir. Şarkılarda bazı farklılıklar bulgulamış ve bunların kültürlerin farklı olmasından kaynaklandığı yorumunda bulunmuş; şarkıların doğası gereği basitliği ve sadeliği anlamında benzerlikler gösterdiklerini belirtmiştir.

Araştırmaya yakınlık gösterdiği düşünülen son çalışma Taner Uluçay tarafından 2006 yılında İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırlanan “İlköğretim İkinci Kademe Müzik Eğitimi Dersinde 2005 – 2006 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan Müzik Ders Kitaplarında Yer Alan Şarkıların Müziksel Amaçlar Bakımından Analizi” başlıklı yüksek lisans tezidir.

Bu çalışmada Uluçay, ilköğretim kurumları ikinci devre müzik müfredatına uygun olarak hazırlanmış olan müzik ders kitaplarında yer alan üç yüz doksan okul şarkısını konu, ton, besteci, söz yazarı ve dizi özellikleri bazında incelemiş ve bu değişkenler bazında tasnif etmiştir. Sonuç olarak eğitim müziği bestecilerinin desteklenmesi gerektiğini belirtmiş; Türk müziği dizilerini ve ölçülerini kullanan eserlerin arttırılması konularında önerilerde bulunmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Modeli

Yapılan araştırmada ilköğretim öğrencilerinin okul şarkılarına yönelik görüşlerini çeşitli değişkenler bazında ortaya koymak amaçlanılmıştır. Bu yönüyle araştırma, mevcut durumu ortaya koyması bakımından betimsel bir nitelik teşkil etmiş ve araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır.

4.2. Evren ve örneklem

İstanbul iline bağlı Gaziosmanpaşa ilçesi, 2008 yılına kadar yüz ölçümü ve nüfus bakımından Türkiye'nin en büyük ilçesi olma özelliğini taşımıştır. Ancak ilçe, 22 Mart 2008 tarihli Resmi Gazetede yer alan ve yürürlüğe giren kanun ile üçe ayrılmıştır⁵. Böylelikle bir milyonun üzerinde nüfusa sahip olan Gaziosmanpaşa'nın nüfusu, ilçenin bölünmesiyle 450 bine düşmüştür. Günümüz itibariyle, Gaziosmanpaşa'da toplamda elli adet ilk ve orta dereceli okul bulunmaktadır. Müzik derslerinin seçmeli olmasından kaynaklı orta öğretim kurumları araştırma dışı bırakılmış; eğitim sürecinin başından sonuna programda zorunlu olarak müzik dersleri bulunduğu için ilköğretim kurumları üzerine odaklanılmıştır.

⁵ Gaziosmanpaşa'dan ayrılarak ilçe olan diğer iki ilçe Arnavutköy ve Sultangazi'dir.

Araştırmanın evreni, İstanbul ili Gaziosmanpaşa ilçesinde bulunan toplam 32 ilköğretim okulu ve bu okullarda okumakta olan tüm beşinci ve sekizinci sınıf öğrencileri olarak belirlenmiştir.

Araştırmada evren ve örneklem seçimi ile ilgili olarak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile görüşülmüş; ilçedeki ilköğretim kurumları ile ilgili bilgiler alınmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda ilçenin, biri bağımsız ve diğer üçü sıralamalı olmak üzere toplam dört eğitim bölgesine ayrıldığı görülmüştür. Eğitim bölgelerine yönelik bu ayrımın yapılması ile ilgili olarak, ilçe genelindeki okulların coğrafi olarak birbirlerine olan yakınlıklarının gözetildiği öğrenilmiştir. Dolayısıyla coğrafi olarak ilçe geneline yayılmış olan okullar kendi aralarında birbirlerine olan yakınlıklarıyla gruplandırılmış ve böylelikle toplam dört eğitim bölgesi oluşturulmuştur.

Araştırmanın örneklem seçiminde ilköğretimin her iki kademesinin son sınıf öğrencileri üzerinde; ilköğretim birinci kademedен beşinci sınıf, ikinci kademedен sekizinci sınıf öğrencileri üzerinde durulmuştur. Her iki kademenin son sınıf öğrencileri üzerinde çalışmaktaki temel amaç, bağlı bulunulan kademeler bazında en fazla derse girmiş öğrenciler üzerinde çalışarak daha güvenilir veri elde etmek olmuştur.

Gaziosmanpaşa ilçesinin coğrafi olarak dört farklı yerinden ve üç farklı eğitim bölgesinden seçilen dört okulda okuyan ilköğretim beşinci ve ilköğretim sekizinci sınıf öğrencileri araştırmanın örneklem grubu olarak belirlenmiştir. Üç farklı eğitim bölgesinden seçilen bu dört ilköğretim okulu sırasıyla 1. eğitim bölgesinden Yıldıztabya İlköğretim Okulu, 2. Eğitim bölgesinden Fevzi Çakmak İlköğretim Okulu, Dedekorkut İlköğretim Okulu ve 3. Eğitim bölgesinden Barbaros Hayrettin Paşa İlköğretim Okulu'dur. Sınıf ve cinsiyet bazında öğrencilerin frekans (öğrenci sayısı) ve yüzdelik dağılımları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Örneklem Grubunun Sınıf ve Cinsiyete Göre Frekans (f) ve Yüzde (%) Dağılımı

		CİNSİYET		TOPLAM
		KIZ	ERKEK	
SINIF	5. SINIF (f) %	116 %22,5	123 %23,8	239 %46,3
	8. SINIF (f) %	152 %29,5	125 %24,2	277 %53,7
TOPLAM (f) %		268 %51,9	248 %48,1	516 %100

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırma için verilerin toplanmasında, öğrencilerin okul şarkılarına olan bakış açılarını çeşitli değişkenler bazında inceleme amacıyla geliştirilmiş öğrenci anketi kullanılmıştır⁶.

İki bölümden oluşan veri toplama aracının ilk bölümünde örneklem grubunun kişisel özellikleri ile ilgili sorular, ikinci bölümünde ise örneklem grubunun, okul şarkılarına olan bakış açılarını çeşitli değişkenler bazında ortaya çıkarmaya yönelik sorular bulunmaktadır.

Veri toplama aracı geliştirilirken ilk olarak ilköğretim öğrencileri müzik dersi süreçlerinde gözlemlenmiş; müzik eğitimcileri ve öğrencilerin konu ile ilgili görüşleri toplanarak önerme maddeleri hazırlanmıştır. Sonrasında önerme maddeleri eğitim fakültesi bünyesinde görev yapmakta olan tez danışmanı ve çeşitli öğretim üyeleri tarafından incelenmiş; bu doğrultuda taslak veri toplama aracı hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak veri toplama aracı, eğitim fakültesinde görev yapmakta olan ve

⁶ Veri toplama aracı olarak kullanılan öğrenci anketi Ek – 1’de sunulmuştur.

uzmanlık alanı eğitimde ölçme, değerlendirme ve istatistik olan çeşitli öğretim üyelerinin incelemesine sunulmuştur. Bu inceleme sonucunda taslak veri toplama aracındaki madde sayısı, başta belirlenen yirmi beş önerme maddesinden ölçme aracının güvenilirliğini yükseltmek amacıyla bazı maddelerin çıkarılmasıyla on dört maddeye olarak belirlenmiştir. Son olarak uzman öğretim üyelerinin görüşleri doğrultusunda taslak veri toplama aracında bazı değişiklikler yapılmış ve veri toplama aracına son hali verilmiştir.

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Verilerin çözümlemesinde SPSS⁷ for Windows 10.0 paket programı kullanılmıştır. Öğrencilerin verdikleri yanıtlardan betimsel istatistik türü olan çapraz tablolar (crosstabs) oluşturularak, verilen yanıtlardaki yığılmalar ve maddeler arasındaki ilişkiler incelenmiş, elde edilen istatistiksel veriler sonucunda belli sonuçlara ulaşılarak yorumlar yapılmıştır.

Tarama ve deneysel çalışmalarda, katılımcıların sınıflamalı iki değişkene ait kişisel özellikleri betimlenmek istenildiğinde çapraz tablo kullanılır. Çapraz tablo, araştırmaya katılan denek ya da katılımcıların sınıflamalı iki ya da daha çok sınıflamalı (kategorik) değişkene göre frekans ve yüzde dağılımını verir. Gözenekler için yüzde değerleri incelenerek değişkenler arasında ilişki olup olmadığı konusunda fikir edinilebilir (Büyüköztürk, 2004).

⁷ Statistical Package for the Social Sciences

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın amacına yönelik problemlerin çözümü için geliştirilmiş anketten elde edilen verilerin istatistiksel yöntemlerle çözümlenmesi sonucu elde edilen bulgulara ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Okul şarkılarının konularına yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin, herhangi bir müzik türü kastedilmeksizin dinledikleri şarkıların konularına önem verme/vermeme durumları sorgulanmış ve örneklem grubunun %43,9'unun, anketin ilk sorusuna “tamamen katılıyorum” yanıtını vermesiyle öğrencilerin büyük çoğunluğunun dinledikleri şarkılarda konuya önem verdikleri görülmüştür (anket soruları için bkz. Ek 1). Bu bağlamda öğrencilerin okul şarkılarının konularına yönelik görüşleri ile ilgili olarak anketin üçüncü, dördüncü ve beşinci sorularına verilen yanıtların incelenmesi gereği doğmuştur.

Tablo 2. Okul şarkılarının konularının günümüze uygunluğuna yönelik öğrenci görüşleri

		Okul şarkılarında işlenen konuları günümüze uygun buluyorum					TOPLAM
		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum	
SINIF	5. SINIF (f) %	32 %13.6	19 %8.1	62 %26.4	71 %30.2	51 %21.7	235 %100
	8. SINIF (f) %	34 %12.5	55 %20.2	114 %41.9	50 %18.4	19 %7	272 %100
TOPLAM (f) %		66 %13	74 %14.6	176 %34.7	121 %23.9	70 %13.8	507 %100

Anketin üçüncü sorusuna verilen yanıtlara bakıldığında beşinci sınıf öğrencilerinin %30,2'si, “katılıyorum” seçeneğini işaretlemişken; sekizinci sınıf öğrencilerinin %41,9'u “kısmen” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu doğrultuda beşinci sınıf öğrencilerinin okul şarkılarında işlenen şarkıları günümüze uygun buldukları ancak sekizinci sınıf öğrencilerinin bu konuda kararsız oldukları görülmüştür. Her iki sınıf birlikte değerlendirildiğinde toplamda %34,7'lik grubun, konu olarak okul şarkılarının günümüze uygun olup olmadığı konusunda kararsız oldukları görülmüştür.

Tablo 3. Okul şarkılarında işlenen konuların öğrencilerin yaşlarına uygunluğuna yönelik öğrenci görüşleri

		Okul şarkılarında işlenen konuları yaşına uygun buluyorum					TOPLAM
		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum	
SINIF	5. SINIF (f) %	49 %20.5	24 %10	65 %27.2	52 %21.8	49 %20.5	239 %100
	8. SINIF (f) %	79 %28.6	61 %22.1	66 %23.9	49 %17.8	21 %7.6	276 %100
TOPLAM (f) %		128 %24.9	85 %16.5	131 %25.4	101 %19.6	70 %13.6	515 %100

Tablo 3'teki verilere bakıldığında anketin dördüncü sorusuyla ilgili olarak sekizinci sınıf öğrencilerinin %28,6'sı “hiç katılmıyorum” seçeneğini, beşinci sınıf öğrencilerinin %27,5'i ise “kısmen” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu verilerden hareketle sekizinci sınıf öğrencilerinin okul şarkılarında işlenen konuları kendi yaşlarına uygun bulmadıkları, beşinci sınıf öğrencilerinin ise bu konuda kararsız oldukları görülmüştür. Bu sonucun sekizinci sınıf öğrencilerinin yaşça beşinci sınıf öğrencilerinden daha büyük olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 4. Okul şarkılarında işlenen konularının, öğrencilerin kendi yaşlarından küçüklerle hitap etme durumuna yönelik öğrenci görüşleri

		Bence okul şarkılarının konuları, yaşça benden daha küçüklerle hitap ediyor					TOPLAM
		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum	
SINIF	5. SINIF (f) %	51 %21.4	40 %16.8	41 %17.2	36 %15.1	70 %29.4	238 %100
	8. SINIF (f) %	19 %6.9	32 %11.6	59 %21.5	61 %22.2	104 %37.8	275 %100
TOPLAM (f) %		70 %13.6	72 %14	100 %19.5	97 %18.9	174 %33.9	513 %100

Öğrencilerin anketin beşinci sorusuna verdikleri yanıtlar incelendiğinde ise sekizinci sınıf öğrencilerinin %37,8'i, beşinci sınıf öğrencilerinin de %29,4'ünün “tamamen katılıyorum” seçeneğini işaretlemiş oldukları görülmüştür. İki sınıf düzeyinin “tamamen katılıyorum” seçeneğindeki ortalama değeri %33,9'dur. Böylelikle, öğrencilerin, okul şarkılarında işlenen konuların yaşça kendilerinden daha küçüklerle hitap ettiğini düşündükleri görülmüştür.

Birinci alt probleme ilişkin olarak öğrencilerin ankette ilgili sorulara verdikleri yanıtlar incelenmiştir. Okul şarkılarında işlenen konuların günümüze uygunluğu konusunda öğrencilerin kararsız oldukları; okul şarkılarının konularının hitap ettiği yaş grubu ile ilgili olan inceleme sonucunda da öğrencilerin, okul şarkılarının konularının, kendilerinden daha küçük yaş kitlesine hitap ettiklerini düşündükleri görülmüştür.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Okul şarkılarında kullanılan sözlere yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?

İkinci alt probleme ilişkin olarak ta birinci alt problemde olduğu gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin, herhangi bir müzik türü kastedilmeksizin dinledikleri şarkıların sözlerine önem verme durumları sorgulanmıştır. Örneklem grubunun %47,2'sinin, anketin altıncı sorusuna “tamamen katılıyorum” yanıtını vermiş olmasıyla öğrencilerin büyük çoğunluğunun dinledikleri şarkılarda sözlere önem verdikleri görülmüştür (Anket soruları için bkz. Ek 1). Bu bağlamda öğrencilerin anketin yedinci ve sekizinci sorularına verdikleri yanıtların incelenmesi gereği doğmuştur. Anketin yedinci ve sekizinci sorularına ilişkin bulgular tablo 5 ve 6’da verilmiştir.

Tablo 5. Okul şarkılarının sözlerine yönelik öğrenci görüşleri

		Bence okul şarkılarının sözleri yeterince güzel					TOPLAM
		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum	
SINIF	5. SINIF (f) %	42 %17.9	30 %12.8	70 %29.9	51 %21.8	41 %17.5	234 %100
	8. SINIF (f) %	51 %18.7	54 %19.8	109 %39.9	41 %15	18 %6.6	273 %100
TOPLAM (f) %		93 %18.3	84 %16.6	179 %35.3	92 %18.1	59 %11.6	507 %100

Tablo 5’teki veriler incelendiğinde beşinci sınıf öğrencilerinin %29,9’unun “kısmen” seçeneğinde yığıldığı görülmüştür. Sekizinci sınıfların verdikleri yanıtlara bakıldığında da benzer biçimde %39,9 oranında “kısmen” seçeneğinde yığılma olduğu görülmüştür. Örneklem grubunun yedinci soruya verdiği yanıtlardan hareketle her iki sınıf düzeyindeki öğrencilerin okul şarkılarının sözlerini kısmi anlamda güzel buldukları görülmüştür.

Tablo 6. Okul şarkılarındaki sözlerin, öğrencilerin okul dışında dinledikleri şarkılara benzemesine yönelik öğrenci görüşleri

		Bence okul şarkıları söz bakımından okul dışında dinlediğim şarkılara benzerse daha güzel olur					TOPLAM
		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum	
SINIF	5. SINIF (f) %	37 %15.7	35 %14.8	51 %21.6	41 %17.4	72 %30.5	236 %100
	8. SINIF (f) %	20 %7.2	36 %13	62 %22.5	73 %26.4	85 %30.8	276 %100
TOPLAM (f) %		57 %11.1	71 %13.9	113 %22.1	114 %22.3	157 %30.7	512 %100

Okul şarkılarındaki sözlerin, öğrencilerin okul dışında dinledikleri şarkılara benzemesinin güzel olup olmayacağı ile ilgili soruya her iki sınıf düzeyinin de yüksek oranda olumlu yaklaştığı görülmüştür. Beşinci sınıf öğrencilerinin %30,5'i, sekizinci sınıf öğrencilerinin de %30,8'i "tamamen katılıyorum" seçeneğinde yığılma göstermişlerdir. Bu sonucun, öğrencilerin, gündelik hayatlarında yoğunluklu olarak dinledikleri şarkıların sözlerini kendilerine daha yakın hissettiklerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

İkinci alt probleme ilişkin olarak ankete verilen yanıtlar incelendiğinde öğrencilerin, okul şarkılarının sözel yapılarını kısmi anlamda güzel buldukları görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin sekizinci soruda "tamamen katılıyorum" seçeneğinde yığılmaları, okul şarkılarındaki sözel yapının öğrencilerin beklentilerini tam anlamıyla karşılayamadığı şeklinde yorumlanmış ve öğrencilerin okul şarkılarının sözel yapılarının, okul dışında dinledikleri şarkılara benzerse daha güzel olacağını düşündükleri görülmüştür. Bu verilerden hareketle öğrencilerin okul şarkılarının sözel yapılarına yönelik olumlu bir yargı içinde olmadıkları görülmüştür.

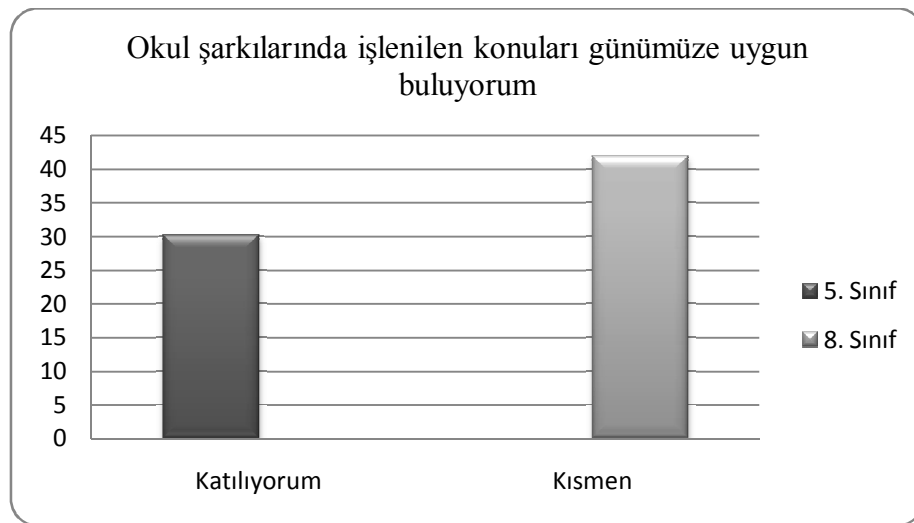
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre verdikleri yanıtlardaki yığılma noktaları nelerdir?

Öğrencilerin okul şarkılarına yönelik görüşlerini belirleyebilmek için örneklem grubunun, sınıflara göre, okul şarkılarının konuları ve sözleri ile ilgili verdikleri yanıtlarda, maddelere göre yığılma noktaları belirlenmiştir.

Okul şarkılarının konuları ile ilgili yapılan incelemeler sonucu elde edilen istatistiksel verilere bakıldığında, beşinci sınıf ve sekizinci sınıf öğrencilerinin, incelenen üç maddenin ikisinde birbirlerinden ayrıldıkları görülmüştür. Bu maddeler okul şarkılarının, günümüze ve örneklem grubunun yaşlarına uygunluğudur. Buna göre beşinci sınıf öğrencilerinin %30,2'si okul şarkılarının konularının günümüze uygunluğu ile ilgili olarak “katılıyorum” seçeneğini işaretlemişken, sekizinci sınıf öğrencilerinin %41,9'u “kısmen” seçeneğini işaretlemiştir. Grafik 1’de okul şarkılarında işlenen konuların günümüze uygunluğu ile ilgili olarak öğrencilerin verdikleri yanıtlardaki yığılma noktaları sınıf bazında gösterilmiştir.

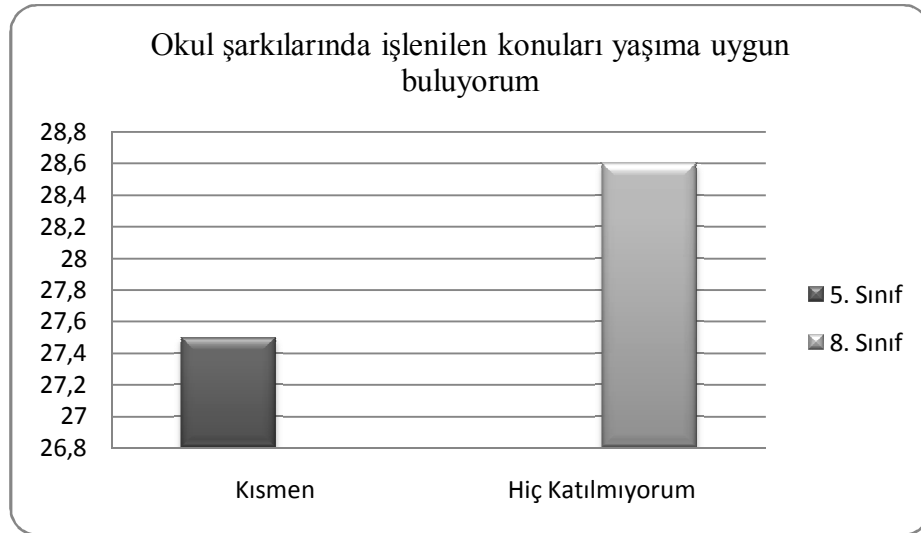
Grafik 1. Konu bazında okul şarkılarının günümüze uygunluğu ile ilgili öğrencilerin yığılması

İşlenilen konuların örneklem grubunun yaşlarına uygunluğu konusunda ise beşinci sınıf öğrencilerinin % 27,5'i "kısmen" seçeneğini işaretlemişken sekizinci sınıf öğrencilerinin %28,6'sı "hiç katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiştir.

Grafik 2’de okul şarkılarında işlenilen konuların öğrencilerin kendi yaşlarına uygunluğu ile ilgili olarak öğrencilerin verdikleri yanıtlardaki yığılma noktaları sınıflar bazında gösterilmiştir.

Grafik 2. Konu bazında okul şarkılarının örneklem grubunun yaşlarına uygunluğu: sınıflara göre yığılma

Okul şarkılarının konuları ile ilgili yapılan incelemede her iki sınıf düzeyinin, anketin beşinci maddesine verilen yanıtlarda birleştiği görülmüştür. İncelenen madde okul şarkılarının, yaşça öğrencilerin kendilerinden küçüklere hitap edip etmediğiyle ilgili öğrencilerin görüşlerini almaya yöneliktir. Buna göre her iki sınıf düzeyinin de "tamamen katılıyorum" seçeneğinde yığıldığı; dolayısıyla her iki sınıf düzeyinin de okul şarkılarında işlenilen konuların yaşça kendilerinden daha küçüklere hitap ettiklerini düşündükleri görülmüştür.

Bir diğer özellik olarak, örneklem grubunun okul şarkılarının sözel yapılarına yönelik yanıtlardaki yığılma noktaları sınıflar bazında incelenmiştir.

Ankette, okul şarkılarının sözleri ile ilgili maddelere alınan yanıtlarda sınıflar arası bir farklılaşma bulunamamış; örneklem grubunu oluşturan her iki sınıf düzeyinin de benzer yanıtları verdikleri görülmüştür.

Örneklem grubuna yöneltilen, okul şarkılarının sözlerinin yeterince güzel olup olmadığını sorgulayan soruya her iki sınıf düzeyi de yoğunluklu olarak “kısmen” yanıtını vermiştir. Alınan bu yanıtta hareketle okul şarkılarının sözel yapılarının, öğrencilerin okul dışında dinledikleri şarkılara benzemesinin güzel olup olmayacağının sorgulanması sonucunda da her iki sınıf düzeyinin de “tamamen katılıyorum” seçeneğinde yığıldıkları görülmüştür.

Üçüncü alt probleme ilişkin olarak yapılan incelemelerde öğrencilerin okul şarkılarına olan bakış açıları üzerinde sınıf düzeyine göre bir farklılık olup olmadığı incelenmiş ve örneklem grubuna yöneltilen sorulara alınan yanıtlarda bazı farklılaşmalar bulunduğu görülmüştür. Bu farklılıklar incelendiğinde sekizinci sınıf öğrencilerinin kendi içlerinde tutarlı oldukları görülmüştür. Şöyle ki, okul şarkılarının konularına yönelik görüşler bir maddede olumsuzluk teşkil ederken diğer maddede bunun tersi olmamıştır. Ancak bu durumun beşinci sınıf öğrencileri için biraz farklı olduğu görülmüştür. Okul şarkılarında işlenen konuların günümüze uygunluğu ile ilgili maddede beşinci sınıf öğrencilerinin “katılıyorum” seçeneğinde yığılmış olmaları, ilk bakışta öğrencilerin görüşlerinin olumlu yönde olduğunu düşündürse de bu veri, okul şarkılarının konuları ile ilgili olan diğer maddelere alınan yanıtlarla karşılaştırıldığında görüşlerdeki olumluluğun, “konuların günümüze uygunluğu” kısmında kaldığı görülmüştür. Beşinci sınıf öğrencilerinin, okul şarkılarının konularıyla ilgili verdikleri diğer yanıtlara bakıldığında, konuların yaşlarına uygunluklarıyla ilgili olarak “kısmen”, konuların, kendilerinden daha küçük yaşlara hitap etmesi durumuyla ilgili olarak “tamamen katılıyorum” seçeneklerinde yığıldıkları görülmüştür. Dolayısıyla, beşinci sınıf öğrencilerinin okul şarkılarında işlenen konuları günümüze uygun buldukları ancak bu konuların kendi yaşlarına değil kendilerinden daha küçüklerle uygun olduklarını düşündükleri görülmüştür. Böylelikle beşinci sınıf öğrencilerinin okul şarkılarında işlenen konulara yönelik görüşlerinin olumluluk içermediği görülmüş; bu veri sekizinci

sınıflardan elde edilen verilerle birleştirilerek, okul şarkılarına yönelik görüşlerde sınıflar arası bir farklılaşma olmadığı şeklinde yorumlanmıştır.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

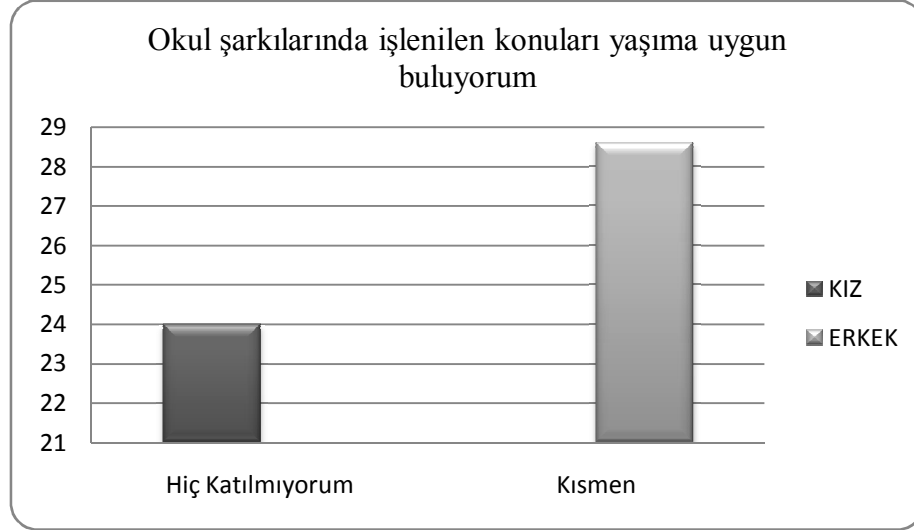
Öğrencilerin cinsiyetlerine göre verdikleri yanıtlardaki yığılma noktaları nelerdir?

Öğrencilerin okul şarkılarına yönelik görüşlerini cinsiyet bazında değerlendirmek için bir önceki alt problemin çözümünde de kullanıldığı gibi beş madde üzerinde durulmuştur. Bu beş madde okul şarkılarının konuları ve sözel yapıları ile ilgili olan maddelerdir.

Okul şarkılarının konularının günümüze uygunluğu konusunda örneklem grubundan alınan yanıtlar cinsiyet bazında değerlendirildiğinde, arada bir fark olmaksızın her iki grubun da “kısmen” seçeneğinde yığılmış olduğu görülmüştür.

Okul şarkılarında işlenen konuların öğrencilerin yaşlarına uygunluğu sorgusunda ise kız grubunun %24’ünün “hiç katılmıyorum”, erkek grubunun ise %28,6’sının “kısmen” seçeneklerinde yoğunlaştıkları görülmüştür. Grafik 3’te okul şarkılarında işlenen konuların öğrencilerin kendi yaşlarına uygunluğu ile ilgili olarak öğrencilerin verdikleri yanıtlardaki yığılma noktaları cinsiyet bazında gösterilmiştir.

Grafik 3. Konu bazında okul şarkılarının örneklem grubunun yaşlarına uygunluğu:
cinsiyetlere göre yığılım

Üçüncü alt problemde de olduğu gibi okul şarkılarının konularının örneklem grubundan yaşça daha küçüklere hitap edip etmediği ile ilgili beşinci maddede her iki cinsiyet grubu da yoğunluklu olarak “tamamen katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriyle her iki cinsiyet grubunun da okul şarkılarının konularının yaşça kendilerinden daha küçüklere hitap ettiklerini düşündükleri görülmüştür.

Örneklem grubunun, okul şarkılarının sözel yapılarına yönelik görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında bir farklılaşma olmadığı görülmüştür.

Okul şarkılarının sözlerinin yeterince güzel olup olmadığı ile ilgili maddeye iki grup ta yoğunluklu olarak “kısmen” yanıtını vermiştir. Okul şarkılarının sözel yapılarının, öğrencilerin gündelik hayatlarında dinledikleri şarkılara benzemesinin güzel olup olmayacağı ile ilgili maddeye de her iki grup ağırlıklı olarak – bir önceki alt problemde olduğu gibi – “tamamen katılıyorum” yanıtını vermiştir.

Dördüncü alt probleme ilişkin olarak yapılan incelemelerde öğrencilerin okul şarkılarına olan bakış açıları üzerinde cinsiyet değişkenine göre bir farklılığın

olup olmadığı incelenmiş ve elde edilen verilerde bazı farklılıklar bulunduğu görülmüştür. Bu farklılık, okul şarkılarında işlenen konuların öğrencilerin yaşlarına uygunluğu ilgili olan maddede bulunmuştur. Bu maddede kız grubu “hiç katılmıyorum” seçeneğinde yığılırken, erkek grubu “kısmen” seçeneğinde yığılmıştır. Bu noktada kız öğrencilerin okul şarkılarında işlenen konuların kendi yaşlarına uygun olmadıklarını düşündüğü; erkek öğrencilerin ise bu konuda kararsız oldukları görülmüştür. Ancak konuların kendilerinden daha küçüklere hitap edip etmedikleri ile ilgili maddede her iki grubun “tamamen katılıyorum” seçeneğinde yığıldıkları görülmüştür. Erkek öğrencilerin verdikleri yanıtlarla ilgili olarak, okul şarkılarında işlenen konuların kendi yaşlarına “kısmen”, kendilerinden küçüklere ise “tamamen” uygun olduklarını düşündükleri görülmüştür. Bu veri, erkek öğrencilerin görüşlerinde kayda değer bir düzeyde olumluluk teşkil etmediği şeklinde yorumlanış, dolayısıyla iki cinsiyet grubu arasında okul şarkılarına yönelik görüşlerde bir farklılaşmanın bulunmadığı görülmüştür.

Yapılan incelemeler sonucunda elde edilen verilerden hareketle öğrencilerin okul şarkılarına yönelik görüşleri ile ilgili olarak cinsiyetlere göre bir farklılığın bulunmadığı görülmüştür.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin, çeşitli materyallerden yararlanma durumlarına yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?

a. Öğretmenlerin, okul şarkılarının öğretimi okul şarkılarının öğretimi ve şarkıların yeniden seslendirilmesi süreçlerinde çalgı kullanmalarına yönelik öğrenci görüşleri nelerdir

b. Öğretmenlerin, okul şarkılarının öğretimi ve şarkıların yeniden seslendirilmesi süreçlerinde çeşitli medyalar (kaset, CD çalar, video, bilgisayar v.b.) faydalanmalarına yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?

Öğretmenlerin öğrencilere okul şarkılarını öğretme ve şarkıların yeniden seslendirilmeleri süreçlerinde bir çalgıdan ya da bir medyadan faydalanma durumlarına yönelik öğrenci görüşleri toplanmıştır.

Beşinci alt problemin çözümüne yönelik olarak öğrencilerin ankette on birinci, on ikinci, on üçüncü ve on dördüncü sorulara verdikleri yanıtların istatistiksel verileri tablo 7, 8, 9 ve 10’da verilmiştir.

Tablo 7. Okul şarkılarının bir çalgı eşliği ile öğretilmesinin/söylenmesinin öğrencileri olumlu etkileyip etkilemeyeceğine yönelik öğrenci görüşleri

		Bence, okulda şarkı öğrenirken ya da şarkıyı söylerken öğretmenimizin bir çalgı (gitar,org, vb) çalması o şarkıyı sevmemizi sağlayabilir					TOPLAM
		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum	
SINIF	5. SINIF (f) %	16 %6.8	18 %7.6	43 %18.2	56 %23.7	103 %43.6	236 %100
	8. SINIF (f) %	9 %3.3	19 %7	33 %12.1	62 %22.7	150 %54.9	273 %100
TOPLAM (f) %		25 %4.9	37 %7.3	76 %14.9	118 %23.2	253 %49.7	509 %100

Tablo 7’deki verilere bakıldığında örneklem grubunu oluşturan iki farklı sınıf düzeyinin benzer yanıtlar verdikleri görülmüştür. Beşinci sınıf öğrencilerinin %43,6’sı ve sekizinci sınıf öğrencilerinin %54,9’u anketin on birinci sorusuna “tamamen katılıyorum” seçeneğini işaretlemiştir. Bu veri öğrencilerin bir şarkıyı öğrenme süreçlerinde ya da bir şarkıyı seslendirme süreçlerinde bir çalgının eşliğini duymaktan memnun olacaklarını göstermiştir.

Tablo 8. Öğretmenlerin okul şarkılarına çalgı ile eşlik etme durumlarına yönelik öğrenci görüşleri

		Biz okul şarkılarını söylerken öğretmenimiz bir çalgı (gitar, org, vb) çalıyor					TOPLAM
		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum	
SINIF	5. SINIF (f) %	62 %26.6	32 %13.7	53 %22.7	34 %14.6	52 %22.3	233 %100
	8. SINIF (f) %	37 %13.8	31 %11.5	87 %32.3	47 %17.5	67 %24.9	269 %100
TOPLAM (f) %		99 %19.7	63 %12.5	140 %27.9	81 %16.1	119 %23.7	502 %100

Tablo 8’de öğrencilerin yanıtlarındaki yığılma noktalarına bakıldığında beşinci sınıf öğrencilerinin %26,6’sının “hiç katılmıyorum”, sekizinci sınıf öğrencilerinin %32,3’ünün “kısmen” seçeneklerinde yığıldıkları görülmüştür. Öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle öğretmenlerin, ilköğretim birinci kademe müzik derslerinde herhangi bir çalgı ile eşlik yapmadıkları; ilköğretim ikinci kademe ise çoğunlukla olmasa bile zaman zaman çalgı ile eşlik yaptıkları yorumunda bulunulabilir.

Tablo 9. Okul şarkılarının görsel – işitsel cihazlar desteği ile sunulmasının öğrencileri olumlu etkileyip etkilemeyeceğine yönelik öğrenci görüşleri

		Bence, okulda öğreneceğimiz şarkıların varsa video görüntülerini izlemek ya da ses kayıtlarını dinlemek o şarkıyı sevmemizi sağlayabilir					TOPLAM
		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum	
SINIF	5. SINIF (f) %	32 %13.6	25 %10.6	52 %22.1	57 %24.3	69 %29.4	235 %100
	8. SINIF (f) %	21 %7.7	28 %10.3	65 %23.9	73 %26.8	85 %31.3	272 %100
TOPLAM (f) %		53 %10.5	53 %10.5	117 %23.1	130 %25.6	154 %30.4	507 %100

Tablo 9’da görüldüğü üzere beşinci sınıf öğrencilerinin %29,4’ü ve sekizinci sınıf öğrencilerinin %31,3’ü “tamamen katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veri ile örneklem grubunu oluşturan iki farklı sınıf düzeyinin de öğretmenlerinin şarkı öğretimi ve seslendirilmesi sürecinde bir medyadan faydalanmalarının, öğrencilerin, öğrenilen/seslendirilen şarkıyı sevmelerini sağlayabileceğini düşündüklerini göstermiştir.

Tablo 10. Öğretmenlerin okul şarkılarını görsel – işitsel cihazlar ile sunma durumlarına yönelik öğrenci görüşleri

		Öğretmenimiz, öğrendiğimiz şarkıların varsa video görüntülerini izletiyor ya da ses kayıtlarını dinletiyor					TOPLAM
		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum	
SINIF	5. SINIF (f) %	66 %28	22 %9.3	57 %24.2	41 %17.4	50 %21.2	236 %100
	8. SINIF (f) %	73 %26.7	47 %17.2	51 %18.7	44 %16.1	58 %21.2	273 %100
TOPLAM (f) %		139 %27.3	69 %13.6	108 %21.2	85 %16.7	108 %21.2	509 %100

Tablo 10’deki yanıtlar incelendiğinde örneklem grubunun belli seçeneklerde yığılmadıkları görülmüştür. Beşinci sınıfların %28’i “hiç katılmıyorum”, %24,2’si “kısmen” ve %21,2’si “tamamen katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Sekizinci sınıf öğrencilerinin ise %26,7’sinin “hiç katılmıyorum”, %21,2’sinin “tamamen katılıyorum” ve %18,7’sinin de “kısmen” seçeneğini yanıtladıkları görülmüştür. Bu veri şarkı öğretme / seslendirme süreçlerinde görsel ve işitsel unsurlar içeren cihazlardan bazı öğretmenlerin faydalandıkları, bazı öğretmenlerin ise faydalanmadıkları şeklinde yorumlanılabilir.

Beşinci alt probleme ilişkin elde edilen verilerden hareketle, öğrencilerin şarkı öğrenme ve seslendirme süreçlerinde öğretmenlerinin herhangi bir çalgıdan ya da medyadan faydalanmalarının iyi olacağını düşündükleri görülmüştür.

Anketin on birinci ve on üçüncü sorularına verilen yanıtlar (tablo 7 ve tablo 9) öğretmenlerin herhangi bir çalgı ya da medya kullanmalarının öğrencilerin okul şarkılarına olan bakış açılarını olumlu yönde etkileyebileceğini göstermiştir. Ancak anketin on ikinci ve on dördüncü sorularına verilen yanıtlar (tablo 8 ve tablo 10) öğretmenlerin, şarkı öğretme ve seslendirme süreçlerinde herhangi bir çalgıdan ya da medyalardan yeterince yararlanmadıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin çalgı eşliği yapıp yapmadığı ile ilgili olarak tablo 8’de elde edilen verilere bakıldığında, ilköğretim birinci kademenin tüm derslerine çoğunlukla sınıf öğretmenlerinin girdiği düşünülecek olursa, sınıf öğretmenlerinin –istisnai durumlar dışında – genellikle bir çalgıda yetkin olmadıkları/olamadıkları dolayısıyla şarkı öğretimi ve seslendirilmesi süreçlerinde herhangi bir çalgı çalmadıkları/çalamadıkları şeklinde yorumlanabilir. Sekizinci sınıfların “kısmen” seçeneğini yoğunluklu olarak işaretlemeleri ise branş öğretmenlerinin şarkı öğretimi ve seslendirilmesi süreçlerinde her zaman için çalgı kullanmadıkları şeklinde yorumlanabilir. Bu konuda öğrencilerin verdikleri yanıtlar, öğretmenlerin müzik derslerinde herhangi bir çalgı ya da medya ile eşlik yapmalarının öğrencilerin, okul şarkılarına yönelik görüşlerini olumlu yönde etkileyebileceklerini düşündüklerini göstermiştir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğrenciler, işitsel unsurlar içeren medya kanallarından ne sıklıkla faydalanmaktadırlar?

- a. Öğrencilerin radyo dinleme sıklıkları nedir?*
- b. Öğrencilerin internet kullanma sıklıkları nedir?*
- c. Öğrencilerin televizyon izleme sıklıkları nedir?*

Örneklem grubunun okul şarkılarına olan bakış açılarında radyo, TV ve internet kullanımının etki sahibi olup olmadığını yordayabilmek amacıyla öğrencilerin bu medyalardan yararlanma sıklıkları incelenmiştir. Örneklem grubunun radyo dinleme, internet kullanma ve televizyon izleme sıklıkları ile ilgili veriler tablo 11, 12 ve 13’te verilmiştir.

Tablo 11. Örneklem grubuna ait radyo dinleme sıklıkları

		Radyo dinleme sıklığı				TOPLAM
		Her gün	Birkaç günde bir	Nadiren	Hiç	
SINIF	5. SINIF (f) %	30 %13.1	65 %28.4	65 %28.4	69 %30.1	229 %100
	8. SINIF (f) %	49 %18.4	67 %25.2	103 %38.7	47 %17.7	266 %100
TOPLAM (f) %		79 %16	132 %26.7	168 %33.9	116 %23.4	495 %100

Örneklem grubunun radyo dinleme sıklıklarına bakıldığında beşinci sınıf öğrencilerinin %30,1’inin “hiç”, sekizinci sınıfların ise %38,7’sinin “nadiren” seçeneklerinde yığıldıkları görülmüştür. İki sınıf düzeyinin ortalamasına bakıldığında %33,9 oranında “nadiren” seçeneğinde yığılma olduğu görülmüştür. Bu veri, her iki sınıf düzeyinin radyo kullanma oranlarının oldukça düşük olduğunu göstermiştir.

Tablo 12. Örneklem grubuna ait internet kullanma sıklıkları

		İnternet kullanma sıklığı				TOPLAM
		Her gün	Birkaç günde bir	Nadiren	Hiç	
SINIF	5. SINIF (f) %	67 %28.9	98 %42.2	42 %18.1	25 %10.8	232 %100
	8. SINIF (f) %	120 %44.3	87 %32.1	43 %15.9	21 %7.7	271 %100
TOPLAM (f) %		187 %37.2	185 %36.8	85 %16.9	46 %9.1	503 %100

Örneklem grubunun internet kullanma sıklıkları incelendiğinde, beşinci sınıf öğrencilerinin %42,2’sinin “birkaç günde bir”, sekizinci sınıf öğrencilerinin ise %44,3’ünün “her gün” seçeneklerinde yığıldıkları görülmüştür. Her iki sınıfın da genel yığılması %37,2 oranında “her gün” seçeneğinde olmuştur. Bu veri her iki sınıf düzeyindeki öğrencilerin ortalama her gün internet kullandıklarını göstermiştir.

Tablo 13. Örneklem grubuna ait televizyon izleme sıklıkları

		Televizyon izleme sıklığı				TOPLAM
		Her gün	Birkaç günde bir	Nadiren	Hiç	
SINIF	5. SINIF (f) %	179 %77.8	45 %19.6	3 %1.3	3 %1.3	230 %100
	8. SINIF (f) %	199 %73.7	46 %17	23 %8.5	2 %0.7	270 %100
TOPLAM (f) %		378 %75.6	91 %18.2	26 %5.2	5 %1	500 %100

İncelenen medya kullanım sıklıkları arasında en yüksek oran, televizyon kullanımında bulgulanmıştır. Tablo 13’e bakıldığında beşinci sınıf öğrencilerinin %77,8’inin, sekizinci sınıf öğrencilerinin %73,7sinin ve her iki sınıf düzeyinin

ortalamasına bakılacak olduğunda örneklem grubunun toplam %75,6'sının her gün televizyon izlediği sonucuna ulaşılmıştır.

Altıncı alt problemde örneklem grubunun önceki alt problemlere verdikleri yanıtlardaki yığılma noktaları ile medya kullanım sıklıkları arasında ilişkiler kurulmuş; bu ilişkilerden hareketle belli sonuçlara ulaşılmış ve bu sonuçlardan hareketle belli yordamlar yapılmıştır.

Görsel ve işitsel unsurlar içeren medya türlerinin kullanım sıklıkları ile ilgili veriler, örneklem grubunun nadiren radyo dinlediğini ancak buna karşın her gün internet kullandığını ve her gün televizyon izlediğini ortaya çıkarmıştır.

Radyo ve TV, doğaları gereği işitsel unsurlar içermektedirler. Yapılan yayının ana içeriğinin müzik olmadığı durumlarda bile programlarda ve reklamlarda müziğin yoğunlukla kullanıldığı görülmektedir. İnternetin müzikle ilişkisi ise radyo ve TV'ye göre biraz daha farklıdır. Ziyaret edilen her internet sayfasında kendiliğinden çalan bir müzik olmayabilmekte ancak bazı internet sayfalarında, uygulamalarında ve oyunlarında müzik bulunabilmektedir. Bunun yanı sıra istenilen müzik türü ile ilgili epeyce bilgi sağlayabilmek, dahası istenilen müziği istenilen anda elde edebilmek internetin, kullanıcılara sağladığı kolaylıklardandır. Bu konu ile ilgili olarak Türkiye İstatistik kurumunun yaptığı 2009 yılına ait bir incelemede, internet kullanan bireylerin % 56,3'ünün oyun, müzik, film, görüntü indirmek ya da oynatmak için interneti kullandıkları görülmüştür.

Öğrencilerin radyodan, internetten ve özellikle de televizyondan sıklıkla yararlandıkları göz önüne alındığında, bu medyaların öğrencilerin müzikal beğenilerinin oluşmasında yönlendirici bir etkiye sahip olabilecekleri düşünülebilir. Bu bağlamda öğrencilerin, her gün kullandıkları medya türlerinden müzikal anlamda beslendikleri; dolayısıyla müzikal beğenilerini – doğru ya da yanlış yargısına varmaksızın – bu kanallardan aldıkları örnekler doğrultusunda oluşturdukları düşünülebilir.

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE TARTIŞMA

İlköğretim beşinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin okul şarkılarına yönelik görüşleri çeşitli değişkenler bazında incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda her iki sınıf düzeyinin küçük farklılıklar gösterse de genel itibari ile benzer özellikler taşıdıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu bölümde alt problemlere ilişkin sonuçlar verilmiş ve bu sonuçlar üzerinde tartışılmıştır.

5.1. Birinci alt probleme ilişkin sonuçlar

Birinci alt probleme yönelik olarak örneklem grubunun, anketin üçüncü, dördüncü ve beşinci maddelerine verdikleri yanıtlar incelenmiştir. İncelenen üç madde içerisinde, okul şarkılarında işlenen konuların günümüze uygunluğu (üçüncü madde) ve okul şarkılarının öğrencilerin kendi yaşlarına uygunluğu (dördüncü madde) ile ilgili maddelerde farklılaşma görülmüştür. Okul şarkılarında işlenen konularının, öğrencilerin kendi yaşlarından daha küçüklere hitap edip etmediğini inceleyen beşinci maddede farklılaşma bulunmamıştır.

Farklılaşmalara bakıldığında üçüncü maddeye verilen yanıtlar değerlendirildiğinde beşinci sınıf öğrencilerinin okul şarkılarında işlenen konuları günümüze uygun buldukları, sekizinci sınıf öğrencilerinin ise bu konuda kararsız oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktada öğrencilerin dördüncü ve beşinci maddeye verdikleri yanıtların incelenmesi, sonrasında bu maddelere verilen yanıtlarla üçüncü maddeye verilen yanıtlar arasında ilişki kurulması gerekmiştir.

Dördüncü maddedeki farklılaşmaya bakıldığında beşinci sınıf düzeyindeki öğrencilerin okul şarkılarında işlenen konuların kendi yaşlarına uygunluğuna ilişkin kararsız oldukları görülürken sekizinci sınıf öğrencilerinin okul şarkılarında işlenen konuları kendi yaşlarına uygun bulmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Beşinci soruya verilen yanıtlar incelendiğinde ise sınıf ayrımı olmaksızın örneklem grubunun, okul şarkılarında işlenen konuların, yaşça kendilerinden küçüklere hitap ettiklerini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Dördüncü ve beşinci maddelerde elde edilen verilerden hareketle üçüncü maddedeki farklılaşmaya tekrar bakıldığında üçüncü maddedeki farklılaşmanın önemli bir ayrımı işaret etmediği sonucuna ulaşılmıştır. Zira okul şarkılarında işlenen konuları günümüze uygun bulan beşinci sınıf öğrencileri sonraki maddelerde okul şarkılarında işlenen konuların kendi yaşlarına uyup uymadığı ile ilgili kararsız olduklarını ortaya koymuş, hatta konuların yaşça kendilerinden küçüklere hitap ettiklerini belirtmişlerdir.

Elde edilen bulgulardan hareketle öğrencilerin okul şarkılarında işlenen konulara ilişkin görüşlerinin kayda değer düzeyde olumluluk teşkil etmediği sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. İkinci alt probleme ilişkin sonuçlar

İkinci alt probleme ilişkin olarak öğrencilerden toplanan ilk görüş okul şarkılarının sözlerinin, öğrenciler tarafından yeterince güzel bulunup bulunulmadığına yönelik olmuş⁸ ve öğrencilerin okul şarkılarının sözel yapılarını kısmi anlamda güzel buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

⁸ Bahsi geçen madde, ankette yedinci maddedir.

İkinci alt probleme ilişkin olarak öğrencilerden alınan diğer görüş okul şarkılarının sözlerinin, öğrencilerin okul dışında dinledikleri şarkılara benzemesinin güzel olup olmayacağı ile ilgilidir. Sınıflar arasında herhangi bir farklılaşma olmadan okul şarkılarının sözlerinin, öğrencilerin okul dışında dinledikleri şarkılara benzerse öğrenciler tarafından daha güzel bulunacağı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer biçimde okul şarkılarının müziklerinin, öğrencilerin okul dışında dinledikleri şarkılara benzerse, öğrenciler tarafından daha güzel bulunacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Örneklem grubunun okul şarkılarının sözleri ile ilgili görüşlerini almaya yönelik yapılan incelemeler sonucunda öğrencilerde, okul şarkılarının sözlerine yönelik kayda değer düzeyde olumlu bir yargının bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Okul şarkılarının sözel (ve müzikal) yapıları ile ilgili bir diğer veri ikinci alt problem dahilinde incelenmemiş olan ancak ikinci alt problemle arasında bir ilişki bulunan onuncu maddeden elde edilmiştir. Öğrenci anketinin onuncu maddesi, okul şarkılarının öğrencilere bir şey öğrettiği için estetik bir yanının bulunmasının gerekli olup olmadığı ile ilgili öğrenci görüşlerini almaya yönelik olarak geliştirilmiş ve öğrencilerin, okul şarkılarının, öğretici olmalarının yanı sıra gerek sözel gerek müzikal anlamda estetik olmaları gerektiğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Aynı konu üzerine söylenen sözler, yazılan yazılar kişilerin üsluplarına göre büyük farklılıklar gösterebilmektedirler. Bu, belirli bir konunun farklı şekillerde anlatılabileceğini göstermektedir. Aynı konunun bir anaokulu öğrencisine ya da bir doktora öğrencisine anlatılmasının yolları farklıdır. Bu bağlamda eğitim müziği bestecilerinin, beste verecekleri yaş kitlesinin hâkim dilini iyi bilmeleri gerektiği düşünülmektedir. Örneğin sevgi üzerine yazılacak şarkı sözleri düşünüldüğünde, okul öncesi düzeye yazılacak sözlerle orta öğretim düzeyine yazılacak sözlerin birbirinden çok farklı olması gerekmektedir. Dolayısıyla okul şarkısı/çocuk şarkısı üretme süreçlerinde, bestecilerin zihninde canlanan yaş grubu geniş bir ortalama olmamalı; besteciler, eser vermek istedikleri yaş aralığını daha özele indirerek seçmeli ve o yaş grubuna hitap edebilen dil özelliklerini kullanmalıdırlar.

5.3. Üçüncü alt probleme ilişkin sonuçlar

Okul şarkılarına olan bakış açılarında sınıf düzeyinin etki sahibi olup olmadığını sorgulayan alt probleme yönelik olarak ilk iki alt problemin verilerinden faydalanılmıştır.

Birinci alt probleme ilişkin verilere bakıldığında iki farklı sınıf düzeyindeki öğrencilerin, okul şarkılarında işlenen konularla ilgili bazı noktalarda farklılık gösterebilir de genelde benzer özellikler taşıdıkları sonucuna ulaşılmıştır. Okul şarkılarında işlenen konuların günümüze uygunluğu konusunda her iki sınıf düzeyinden farklı yanıtlar gelse de bu veri, birinci alt probleme ilişkin incelenen diğer maddelerden elde edilen verilerle ilişkilendirildiğinde iki sınıf düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

İkinci alt probleme yönelik incelemelerde ise incelenen maddeler bazında herhangi bir farklılık bulunmamıştır. Böylelikle öğrencilerin, okul şarkılarının sözel yapılarına yönelik anlamlı düzeyde olumlu yargı içinde olmadıkları bulgulanmış; elde edilen veriler birinci alt problemde elde edilen verilerle ilişkilendirilerek genel bir sonuca ulaşılmıştır.

Ortalama on bir yaşlarında olan beşinci sınıf düzeyi ile ortalama on dört yaşlarında olan sekizinci sınıf düzeyi, yapılan incelemelerde benzer özellikler göstermişlerdir. Okul şarkılarını, işledikleri konulara ve sözel yapılarına göre değerlendiren ilk iki alt problemde sınıf düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Bu verilerden hareketle örneklem grubunun okul şarkılarına olan bakış açılarında sınıf düzeyi bazında anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

5.4. Dördüncü alt probleme ilişkin sonuçlar

Öğrencilerin okul şarkılarına olan bakışları üstünde cinsiyete göre bir farklılaşma olup olmadığını inceleyen alt problemin çözümü için bir önceki alt problemde de olduğu gibi ilk iki alt problemin verilerinden hareket edilmiştir.

Okul şarkılarında işlenen konuların günümüze uygunluğu ile ilgili madde, cinsiyet bazında yeniden incelenmiştir. İki cinsiyet grubunun da okul şarkılarında işlenen konuların günümüze uygunluğuna ilişkin olarak kararsız olduklarını bulgulanmış; incelenen bu madde ile ilgili olarak cinsiyet bazında bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Okul şarkılarında işlenen konuların öğrencilerin yaşlarına uygunluğu ile ilgili maddede bir farklılaşma bulgulanmıştır. Buna göre, erkek grubunun okul şarkılarında işlenen konuların kendi yaşlarına uygunluğuna dair kararsız oldukları görülürken, kızların okul şarkılarında işlenen konuları kendi yaşlarına uygun bulmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Okul şarkılarında işlenen konuların öğrencilerin kendilerinden daha küçüklere hitap edip etmediği ile ilgili olarak; cinsiyet bazında farklılık olmaksızın her iki grubun da, okul şarkılarında işlenen konuların yaşça kendilerinden daha küçüklere hitap ettiklerini düşündükleri ortaya çıkmıştır.

Okul şarkılarının sözel yapıları ile ilgili incelemelere bakıldığında cinsiyet bazında herhangi bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür. İlgili maddeler incelendiğinde her iki cinsiyet grubunun, okul şarkılarının sözlerini kısmen güzel buldukları; okul şarkılarının sözlerinin öğrencilerin okul dışında dinledikleri şarkılara benzerse daha güzel olabileceğini düşündükleri ortaya çıkmıştır.

Dördüncü alt probleme ilişkin olarak örneklem grubunun okul şarkılarına olan bakış açılarında cinsiyet bazında anlamlı bir farklılığın olup olmadığı

incelenmiş ve cinsiyet grupları arası anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

5.5. Beşinci alt probleme ilişkin sonuçlar

Beşinci alt probleme dönük olarak öğrencilerin, şarkı öğrenilmesi ve seslendirilmesi süreçlerinde bir çalgıdan ya da medyadan faydalanılması ile ilgili sorularda örneklem grubunun vermiş olduğu yanıtlara bakıldığında öğretmenlerinin şarkı öğretimi/seslendirilmesi süreçlerinde bir çalgıdan yararlanmalarının, öğrencilerin o şarkıyı sevmelerini sağlayabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı şekilde öğretmenlerin şarkı öğretme/seslendirme süreçlerinde bazı medyalardan faydalanmalarının da öğrencilerin o şarkıyı sevmelerini sağlayabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Bu veriler doğrultusunda öğrencilerin bir çalgı ya da medya eşliğinde okul şarkılarını zevkle öğrenecekleri/söyleyecekleri sonucuna ulaşılmıştır.

Veri toplama aracında yer alan, öğrencilerin sıklıkla dinledikleri müzik türlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan bölümde elde edilen veriler, öğrencilerin büyük çoğunluğunun rap ve hip – hop türünü dinlediklerini göstermiştir. Öğrencilerin sıklıkla dinledikleri müziklerin sıralamasında ikinci sırada ise Türkçe sözlü pop müziği gelmiştir.

Rap, hip – hop ve Türkçe sözlü pop müziğinin özellikle müziksel olarak öğrencilere oldukça albenili geldiği; bu müzik türlerinin “albeni”lerinin özellikle, içerdikleri ritmik, armonik ve melodik çeşitliliğin elektronik ses teknolojisiyle birleştirilmesine bağlı olduğu düşünülebilir. Bu noktada öğrencilere herhangi bir çalgı ya da medya eşliği olmadan öğretilen/söylenen şarkıların kendi başlarına oldukça sade kalabilir.

Öğrencilerin sıklıkla dinledikleri müzik türleri ile kıyaslanacak olduğunda nitelik olarak daha üstün olsa bile herhangi bir medya ya da çalgı kullanılmadan

öğrenilen/söylenilen okul şarkılarının albenilerinin öğrencilerin gözünde düşük olacağı düşünülebilir. Dolayısıyla öğrencilerin sıklıkla dinledikleri müzik türleri ile ilgili elde edilen verilerden ve beşinci alt problemin incelediği maddelere verilen yanıtlardan hareketle herhangi bir çalgı ya da medya eşliği olmadan bir şarkı öğrenmenin – söylemenin öğrencilerin gözüyle oldukça sıkıcı olacağı yorumu yapılabilir.

Sonuç olarak beşinci alt probleme ilişkin olarak elde edilen verilerden hareketle öğrencilerin şarkı öğrenme ve söyleme süreçlerinde öğretmenlerinin bir çalgıdan ya da medyadan faydalanmalarının, öğrencilerin öğrenilen/seslendirilen şarkıyı sevmelerini sağlayabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

5.6. Altıncı alt probleme ilişkin sonuçlar

Örneklem grubunun radyo dinleme, internet kullanma ve televizyon izleme sıklıkları ile ilgili toplanan veriler doğrultusunda örneklem grubunun nadiren radyo dinlediği, ortalama her gün internet kullandığı ve çok büyük çoğunluğunun her gün televizyon izlediği, dolayısıyla örneklem grubunun medyalardan yoğun bir biçimde yararlandığı görülmüştür.

Bu verilerden hareketle öğrencilerin önceki alt problemlere verdikleri yanıtların bazıları üstünde yeniden durmak ve yeniden incelenen alt problemlerle öğrencilerin medyalardan yararlanma sıklıkları arasında bir ilişki kurarak genel bir sonuca ulaşmak gerekmektedir.

Öğrencilerin medyalardan yoğunluklu olarak yararlandıkları düşünüldüğünde; öğrencilerin, okul şarkılarında işlenen konulara ve kullanılan sözlere yönelik olumlu bir yargılarının olmamasının, okul şarkılarını, yoğunlukla beslendikleri medya kanallarında karşılaştıkları müziklerle karşılaştırmalarından

kaynaklandığı düşünülebilir. Öğrencilerin, şarkı öğrenme ve seslendirme süreçlerinde bir çalgıdan ya da medyadan yararlanmanın güzel olacağını düşünmelerinin temelinde; öğrencilerin medya kanallarından beslendikleri müziklerin yanında okul şarkılarının, çalgı ya da medya kullanılmazsa aynı düzeyde etkili olamayacağı fikrinin yattığı düşünülebilir.

Öğrencilerin, belli bir bilinç düzeyine ulaşmadan medya kanallarını kendi başlarına kullanmalarının öğrencilerin müzikal gelişimlerini etkileyebileceği; dolayısıyla bilinçsiz kullanımın öğrencilerde müzikal seçiciliğin oluşmasını yavaşlatabileceği düşünülebilir.

5.7. Tartışma

Yapılan araştırmada ilköğretim öğrencilerinin okul şarkılarına yönelik görüşlerinin olumsuz oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bu yönüyle Siebenaler'ın (2008) ve Isbell'in (2007) çalışmalarıyla paralellik göstermektedir. Dolayısıyla okul müziğine yönelik ilginin tüm dünyada düşüşte olması ilginç bir noktadır.

Öğrencilerin sıklıkla dinledikleri müzik türleri göz önüne alındığında öğrencilerin, popüler kültürden beslendikleri, dolayısıyla okul müziğine uzaklaştıkları sonucuna ulaşılabilir. Beşinci alt probleme ilişkin sonuçlar ve tartışma kısmında değinilen öğrencilerin sıklıkla dinledikleri müzik türleri, ilgili literatür kısmında tanıtılan diğer araştırmalarla karşılaştırıldığında bazı küçük farklılıklar göstermektedir. Ancak bu bulgu öğrencilerin, popüler kültürden ne derece beslendiklerini ortaya koymaktadır ve bu bakımından diğer araştırmalarla benzerlik göstermektedir.

Yurt dışında yapılan çalışmalarda gelişen teknolojiyle birlikte öğrencilerin müzikal beğenilerinin değiştiği saptanmış ve bu durum üzerine müzik eğitimi açısından çözüm yolları araştırılmıştır. Ruebsaat tarafından yayınlanan (1999) araştırma Kanada’da müzik müfredatının 1919 ve 1995 yılları arasında geçirdiği değişimlere dikkat çekmiştir. Bu değişimlere bakıldığında müfredata popüler müziğin girdiği görülmektedir. Böylelikle Kanada’da müzik müfredatında yapılan bu değişikliklerle ilgili olarak öğrencilerin beğenilerinin dikkate alındığı, dolayısıyla okul müziği ile öğrencilerin müzik beğenileri arasında bir uçurum oluşmasının engellenmeye çalışıldığı düşünülebilir. Benzer biçimde Isbell’in araştırmasına dahil ettiği bazı çalışmalar okullarda (müzik derslerinde) popüler müziğin kullanılması fikri üzerine yoğunlaşmışlardır. Bu yolla öğrencilerin okul müziğinden uzaklaşmalarının önlenmesi ve müzik dersinin daha etkili kullanması amaçlanmıştır.

Popüler kültürün sunduğu müzik türleri ile beslenen öğrencilerin belli bir müzikal alt yapıya alıştıkları söylenilebilir. Burada, öğrencilerin bir müziği dinlerken şarkıcıya eşlik eden tüm unsurlara (çalgısal ve elektronik) farkında olmadan alıştıkları kastedilmektedir. Helga Rut Gudmundsdottir tarafından 1996 yılında Montreal’de yapılan bir çalışma⁹ ilköğretim düzeyindeki çocukların aynı anda çalınan iki melodiyi büyük bir doğruluk oranında tanıyabildiklerini ve bu yeteneğin yaş ilerledikçe daha da yükseldiğini göstermiştir. Dolayısıyla öğrencilerin, dinledikleri müziklerde şarkıcıların melodilerini ve bu melodilere eşlik eden diğer çalgıların melodilerini ayırt edebilmeye yönelik geliştirilebilir yeteneklere sahip oldukları düşünülebilir. Şarkıların seslendirilmeleri süreçlerinde öğrencilerin söyledikleri melodiler dışında melodiler çalmak (öğrencilere eşlik etmek) ve öğrencilerin, şarkılarını söylerlerken eşlik melodilerini dinlemeye çalışmalarını istemek, öğrencilerin müzikal işitme yeteneklerini geliştirmeye yönelik çalışmalar arasında sayılabilir.

⁹ “Children's ability to identify two simultaneous melodies / Çocukların Eşzamanlı İki Melodiyi Tanıyabilme Yetenekleri”

Müzik öğretmenlerinin şarkı öğretimi/seslendirilmesi süreçlerinde bir çalgı ya da medya eşliğini kullanmalarının bu süreçleri zevkli hale getireceği; aynı zamanda eşliklerin öğrencilerinin müziksel duyma yeteneklerinin gelişimine katkıda bulunabileceği düşünülebilir. Öğrencilerin gündelik hayatları içerisinde dinledikleri müzik türleri, genellikle şarkıcıya eşlik eden çok çeşitli çalgılar bulundurmaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin beğenerek dinledikleri müziklerin yanında okul şarkılarının herhangi bir çalgı / medya kullanılmadığında ve müzikal anlamda zenginleştirilmediğinde yeterince etkili olamayacağı unutulmamalıdır.

BÖLÜM VI

ÖNERİLER

Yapılan incelemeler sonucu elde edilen verilerden hareketle öğrencilerin okul şarkılarına olan bakış açılarını olumlu yönde etkileyebilmek için çeşitli öneriler aşağıda sunulmuştur.

6.1. Müzik öğretmenlerine yönelik öneriler

- i. Öğrencilerin okul şarkılarına yönelik bakış açılarını olumlu yönde etkileyebilmek için şarkı öğretilmek istenilen yaş aralığı kesin çizgilerle belirlenmeli; öğrenciler kolayca söyleyebilsin diye şarkının basitliği gözetilerek öğrencilerin düzeyinden daha düşük şarkılar ya da şarkının güzelliği gözetilerek öğrencinin düzeyinden yüksek şarkılar öğretilmeye çalışılmamalıdır.
- ii. Öğrencilerin okul şarkılarına yönelik bakış açılarını olumlu yönde etkileyebilmek için şarkı öğretimi ve seslendirilmesi süreçlerinde bir çalgıdan ya da önceden hazırlanmış bir medyadan yararlanılmalıdır. Mümkün olursa öğretilmek istenilen şarkının, bilgisayar yardımıyla eşliği (alt yapısı) hazırlanmalı ve şarkı öğretme/söyletme süreçlerinde kullanılmalıdır.

- iii. Repertuar seçiminde tüm sınıf düzeylerine ait müzik kitapları incelenmeli; konusal, sözel ve ses genişliği (aralığı) bakımından sınıf düzeylerine uygun olmayan şarkılar belirlenmeli ve bunlarla benzer özellikler taşıyan, öğretilmek istenilen sınıfın düzeyine uygun başka şarkılar seçilmelidir.

6.2. Eğitim müziği besteciliğine yönelik öneriler

- i. Beste yapılmak istenilen kitlenin yaş aralığı kesin çizgilerle belirlenmeli ve o yaş aralığının ses özellikleri kesinlikle bilinmelidir.
- ii. Beste yapılmak istenilen yaş grubunun ilgi alanlarına ve genel itibariyle dili kullanım biçimlerine yönelik araştırma yapılmalı, yapılacak bestenin sözleri bu çalışmalardan elde edilen bilgiler doğrultusunda oluşturulmalıdır.
- iii. Beste yapılmak istenilen yaş grubunun ses özellikleriyle, şarkılarda işlenen konuların ve şarkıların sözlerinin tutarlılık içerisinde olmasına dikkat edilmeli; basit yapıda sözlerin çok geniş ses aralıkları, oldukça karmaşık olan sözlerin de küçük ses aralıkları kullanılarak bestelenmemesine özen gösterilmelidir. Burada önemli olan örneğin; konusal ve sözel olarak düşük sınıf düzeyine hitap eden ancak ses genişliği olarak bu düzeyin çok üstünde olan şarkı bestelemenin ulaşılmak istenilen amaca uymayabileceğinin anlaşılmasıdır.

6.3. Araştırmacılara yönelik öneriler

- i. Öğrencilerin yaş önemleri ile beğenileri arasında ilişki kuran; hangi yaş öneminin hangi tür şarkıları daha çok beğendiğini ortaya çıkarmaya yönelik bir araştırma yapılabilir.
- ii. Öğretmenlerin, şarkı öğretme ve seslendirme süreçlerinde çalgı kullanmalarının öğrencilerin okul şarkılarına yönelik görüşleri üzerinde bir etki yaratıp yaratmayacağına yönelik bir etki araştırması yapılabilir.

KAYNAKÇA

Akarsu, Bedia. **Felsefe Terimleri Sözlüğü**. Ankara: İnkılâp Kitabevi, 1988.

Araslan, Ahmet. **Felsefeye Giriş**. Ankara: Vadi Yayınları, 2001.

Arı, Ramazan, Üre, Ö. ve Yılmaz, H. **Gelişim ve Öğrenme**. Konya: Mikro Yayınları, 1998

Bacanlı, Hasan. **Gelişim ve Öğrenme**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2003

Büyüköztürk, Şener. **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2004

Çavuşoğlu, Ezgi. “Türkiye’deki İlköğretim Okullarının II. Kademesinde Müzik Eğitiminde Kullanılan Okul Şarkılarının Prozodi Yönünden İncelenmesi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi**, 2006

Demirel, Özcan. **Öğretme Sanatı**. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2000.

Erdoğan, Erol. “İlköğretim I. Kademe Çocuk Şarkılarının Ses Genişliği ve Prozodi Açısından İncelenmesi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Uludağ Üniversitesi**, 2003

Ertürk, Selahattin. **Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Yelkentepe Yayınları, 1972.

Göher, Feyza. “Türk ve Batı Çocuk Şarkılarının Karşılaştırmalı Analizi”. Yayımlanmamış Doktora Tezi, **Gazi Üniversitesi**, 2006

Gudmundsdottir, Helga Rut. **Children's Ability to Identify Two Simultaneous Melodies**. Ottawa, Canada: National Library Of Canada, 1996

Guttek, L. Gerald. **Eğitimde Felsefi ve İdeolojik Yaklaşımlar**. (Çev. Nesrin Kale) Ankara: Ütopya Yayınevi, 2001.

Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması Sonuçları, 2009

www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=4104, 2009

Isbell, Dan. "Popular Music and the Public School Music Curriculum", **Update: Applications of Research in Music Education**; cilt: 26, sayı: 1, 2007, ss 53–63

Karasar, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2006.

Koçak, Zariye. "Geçmişten Günümüze Eğitimimizde Çocuk Şarkılarının Kronolojik Gelişimi", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Teknik Üniversitesi**, 1996

Küçüköncü, H. Yılmaz. "Müzik Eğitiminin Ülkemizde Çağdaş Anlamda İstenilen Düzeye Ulaşabilmesi İçin Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dallarının Ders ve Ders Dışı Etkinliklerinin İçerik Bakımından Düzenlenmesindeki Önemi". Malatya: Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu Bildirisi. **İnönü Üniversitesi**, 2003

Nacakcı, Zeki. "İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları", www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/pamukkale/Z-Nacakci.pdf, 2008

Nebi, Güler. "Makedonya ve Türkiye İlköğretim Okulları 6, 7 ve 8. Sınıflarda Okutulan Müzik Ders Kitaplarındaki Eğitim Müziği Eserlerinin Karşılaştırmalı İncelenmesi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Abant İzzet Baysal Üniversitesi**, 2005

Önal, Gülden Filiz. “Türk Çocuk Şarkıları Besteleme Teknikleri Üzerine Bir Araştırma”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Selçuk Üniversitesi**, 1995

Özeren, C. Alp. “İlköğretimde Konu Başlıklarına Göre Bir Okul Şarkıları Kitabı Denemesi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Teknik Üniversitesi**, 2001

Ruebsaat, Ulrika Hedwig. **What The Songs Say: An Examination Of The Role Of Song In The BC Music Curricula And Their Required Song Books, 1919–1995**. Ottawa, Canada: National Library Of Canada, 1999

Russel, Bertrand. **Eğitim Üzerine**. (çev. Nail Bezel). İstanbul: Say Yayınları, 2001.

Sağır, Turan. “Cumhuriyetten Günümüze Okul Şarkıları Üzerine Bir İnceleme”. Yayımlanmamış Doktora Tezi, **Gazi Üniversitesi**, 2002

Sak, Özlem Sultan. “İlköğretim Okullarında Müzik Eğitimi ve Çocuk Şarkıları Üzerine Bir Araştırma”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Selçuk Üniversitesi**, 1997

Siebenaler, Dennis. “Children's Attitudes Toward Singing and Song Recordings Related to Gender, Ethnicity, and Age”, **Update: Applications of Research in Music Education** ; cilt: 27, sayı: 1, 2008, ss 49–56

Sönmez, Veysel. **Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı**. Ankara: Anı Yayıncılık, 2007.

Sun, Muammer ve Seyrek, Hilmi. **Okul Öncesi Eğitiminde Müzik**. İzmir: Müzik Eserleri Yayınları, 1993

Şişman, Mehmet. **Öğretmenliğe Giriş**. Ankara: Pegem A Yayınları, 2000

Tezcan, Mahmut. **Eğitim Sosyolojisi**. Ankara: Zirve Yayıncılık, 1997.

Turgut, İhsan. **Felsefi Sorgulama**. İzmir: Anadolu Matbaacılık, 1997.

Uluçay, Taner. “İlköğretim İkinci Kademe Müzik Eğitimi Dersinde 2005 – 2006 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan Müzik Ders Kitaplarında Yer Alan Şarkıların Müziksel Amaçlar Bakımından Analizi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İnönü Üniversitesi**, 2006

Yönetken, H. Bedii. **Okulda Müzik Eğitimi ve Öğretim Metotları**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1952

EKLER

Ek 1**YÖNERGE**

Sevgili öğrenciler,

Bu çalışmada ilköğretim öğrencilerinin, okul şarkılarına olan bakış açıları incelenmektedir. Bu amaçla görüşlerinizden yararlanmaya yönelik bir anket geliştirilmiştir.

Anket formunda bulunan sorularda durumunuzu belirten kutucuklara çarpı işareti koymanız soruyu yanıtlamanız için yeterli olacaktır. Anket formunda bulunan bazı sorularda ise görüşlerinize en yakın yanıt işaretleyebilmeniz için beş farklı değer bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla: “Hiç katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kısmen”, “Katılıyorum” ve “Tamamen katılıyorum”dur. Sizlerden istenilen, cümleleri okuyup, seçeneklerden görüşlerinize en yakın olanı işaretlemenizdir.

Ankete vereceğiniz yanıtlar araştırma kapsamı dışında başka hiçbir amaçla kullanılmayacak ve kesinlikle gizli kalacaktır. Anket formu üzerine isim ve kimlik belirtecek herhangi bir bilgi yazmanıza gerek yoktur.

Zamanınızı ayırıp ankete katıldığınız; dolayısıyla araştırmaya katkı sağladığınız için sizlere teşekkür eder hayatlarınızda ve derslerinizde başarılar dilerim.

Ahmet Süleyman BİLGİN

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal
Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi

ANKET

Sınıfım: 5 [] , 8 []		Cinsiyetim: Kız [] , Erkek []	
Radyo dinleme sıklığı:	Her gün	Birkaç günde bir	Nadiren
İnternet kullanma sıklığı:	Her gün	Birkaç günde bir	Nadiren
Televizyon izleme sıklığı:	Her gün	Birkaç günde bir	Nadiren
Sıklıkla dinlediğim müzik türü: (birden fazla seçenek işaretleyerek tercih sıranıza göre numaralandırabilirsiniz)			
Halk Müziği	Sanat Müziği	Türk Pop	Yabancı Pop
Arabesk	Fantezi	Rap, Hip-Hop	Rock
Blues	Caz	Klasik Müzik	Diğer:

- | | Hic
Katılmıyorum | Katılmıyorum | Kısmen | Katılıyorum | Tamamen
Katılıyorum |
|--|---------------------|--------------|--------|-------------|------------------------|
| 1. Dinlediğim şarkıda sözlerin konusu benim için önemlidir | [] | [] | [] | [] | [] |
| 2. Günlük hayatımda dinlediğim (okul şarkıları dışındaki) şarkılarda işlenen konular hoşuma gidiyor | [] | [] | [] | [] | [] |
| 3. Okul şarkılarında işlenen konuları günümüze uygun buluyorum | [] | [] | [] | [] | [] |
| 4. Okul şarkılarında işlenen konuları yaşıma uygun buluyorum | [] | [] | [] | [] | [] |
| 5. Bence okul şarkılarının konuları, yaşça benden daha küçüklerle hitap ediyor | [] | [] | [] | [] | [] |
| 6. Bir şarkıyı sevmemde o şarkının sözleri büyük rol oynar | [] | [] | [] | [] | [] |
| 7. Bence okul şarkılarının sözleri yeterince güzel | [] | [] | [] | [] | [] |
| 8. Bence okul şarkıları söz bakımından okul dışında dinlediğim şarkılara benzerse daha güzel olur | [] | [] | [] | [] | [] |
| 9. Bence okul şarkıları söz ve müzik bakımından okul dışında dinlediğim şarkılara benzerse daha güzel olur | [] | [] | [] | [] | [] |

	<u>Hic</u> <u>Katılmıyorum</u>	<u>Katılmıyorum</u>	<u>Kısmen</u>	<u>Katılmıyorum</u>	<u>Tamamen</u> <u>Katılmıyorum</u>
10. Bence okul şarkıları bizlere bir şeyler öğrettiği için okul şarkılarının sözlerinin ve müziklerinin çok güzel olmasına gerek yok	[]	[]	[]	[]	[]
11. Bence, okulda şarkı öğrenirken ya da şarkıyı söylerken öğretmenimizin bir çalgı (gitar,org, vb) çalması o şarkıyı sevmemizi sağlayabilir	[]	[]	[]	[]	[]
12. Biz okul şarkılarını söylerken öğretmenimiz bir çalgı (gitar, org, vb) çalıyor	[]	[]	[]	[]	[]
13. Bence, okulda öğreneceğimiz şarkıların varsa video görüntülerini izlemek ya da ses kayıtlarını dinlemek o şarkıyı sevmemizi sağlayabilir	[]	[]	[]	[]	[]
14. Öğretmenimiz, okulda öğrendiğimiz şarkıların varsa video görüntülerini izletiyor ya da ses kayıtlarını dinletiyor	[]	[]	[]	[]	[]

Ek 2

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/ 5126/52647
Konu : **Anket.**
(Ahmet Süleyman BİLGİN)

11 Mayıs 2009

ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne

- İlgi: a) Valilik Makamının 11/05/2009 tarih ve 5119/52511 sayılı Oluru.
b) Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nın Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik izin ve Uygulama Yönergesi.
c) 06/03/2009 tarih ve 141 sayılı yazınız.

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi **Ahmet Süleyman BİLGİN**'in, ilimizde ekte isimleri belirtilen uygulanmak üzere **"İlköğretim Öğrencilerinin Okul Şarkılarına Yönelik Görüşleri"** konulu anket çalışmasını yapma isteği ilgi (a) Valilik Oluru ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi, gereğinin ilgi (a) Valilik Oluru doğrultusunda, gerekli duyurunun anketçi tarafından yapılmasını, işlem bittikten sonra 2(iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Kültür Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Erdem DEMİRCİ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER :

- Ek-1. İLGİ (a) Valilik Oluru.
2. Anket soruları.

EĞİTİM
%100
DESTEK
4440632

NOT : Verilecek cevapta tarih, kayıt numarası, dosya numarası yazılması rica olunur.
Adres : İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü A.Blok Ankara cad. No:2 Cağaloğlu 2125261382
E-Mail : kultur34@meb.gov.tr **Web :** <http://istanbul.meb.gov.tr/bolumler/kultur>

Ek 3

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/ 5119/52511
Konu: Anket.
(Ahmet Süleyman BİLGİN)

11/7/2009

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a-)Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 06/03/2009 tarih ve 141 sayılı yazısı.
b-)Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
c-)Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Araştırma Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nın 11/04/2007 tarih ve 1950 sayılı emri.
d-)Millî Eğitim Müdürlüğü Anket Komisyonu'nun 07/05/2009 tarihli tutanağı.

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi **Ahmet Süleyman BİLGİN'in**, ilimizde ekte isimleri belirtilen uygulanmak üzere "**İlköğretim Öğrencilerinin Okul Şarkılarına Yönelik Görüşleri**" konulu anket çalışmalarını yapma istekleri hakkındaki İlgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi **Ahmet Süleyman BİLGİN'in**, ilimizde ekte isimleri belirtilen uygulanmak üzere "**İlköğretim Öğrencilerinin Okul Şarkılarına Yönelik Görüşleri**" konulu anket çalışmalarını yapması, bilimsel amaç dışında kullanılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, İlgi (c) Bakanlık Emri esasları dahilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında)bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

M. Ata ÖZER
Millî Eğitim Müdürü

EKLER :
Ek-1. İLGİ (a)yazı ve ekleri

O L U R
07/05/2009
Hikmet DİNÇ
Vali
Vali Yardımcısı

NOT :Verilecek cevapta tarih, kayıt numarası, dosya numarası yazılması rica olunur.
Adres :İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü A.Blok Ankara cad. No:2 Cağaloğlu 526 13 82

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	: Ahmet Süleyman BİLGİN
Sürekli Adresi	: Bağlarbaşı Mah. Sipahiler Cad. No: 102 D: 2 Gaziosmanpaşa – İstanbul
Doğum Yeri ve Yılı	: İzmir, 1982
Yabancı Dili	: İngilizce
İlkokul	: Mustafa Urcan İlkokulu, 1993
Ortaokul	: Fevzi Çakmak Orta Okulu, 1996
Lise	: İzmir Çınarlı Endüstri Meslek Lisesi, 1999
Lisans	: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 2006
Yüksek Lisans	: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 2009
Anabilim Dalı	: Güzel Sanatlar Eğitimi
Bilim dalı	: Müzik Eğitimi
Yayımları	: “Geldikleri Lise Türlerine Göre Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Başarı Durumlarının İncelenmesi”, İnönü Üni. Eğitim Fak. Dergisi, Güz 2007, 8(14), Sayfa: 113 – 130
Çalışma Hayatı	: 2008 – Çalışmakta: Müzik öğretmenliği (kadrolu), Fevzi Çakmak İ.Ö.O, Gaziosmanpaşa – İstanbul 2008 – 2008 özel bir zihinsel engelliler rehabilitasyon merkezinde müzik öğretmenliği/terapistliği, İstanbul 2006 – 2007: Müzik öğretmenliği (ücretli), Bolu 2003 – 2008 Çeşitli özel kurumlarda gitar, piyano ve müziksel işitme öğretmenliği